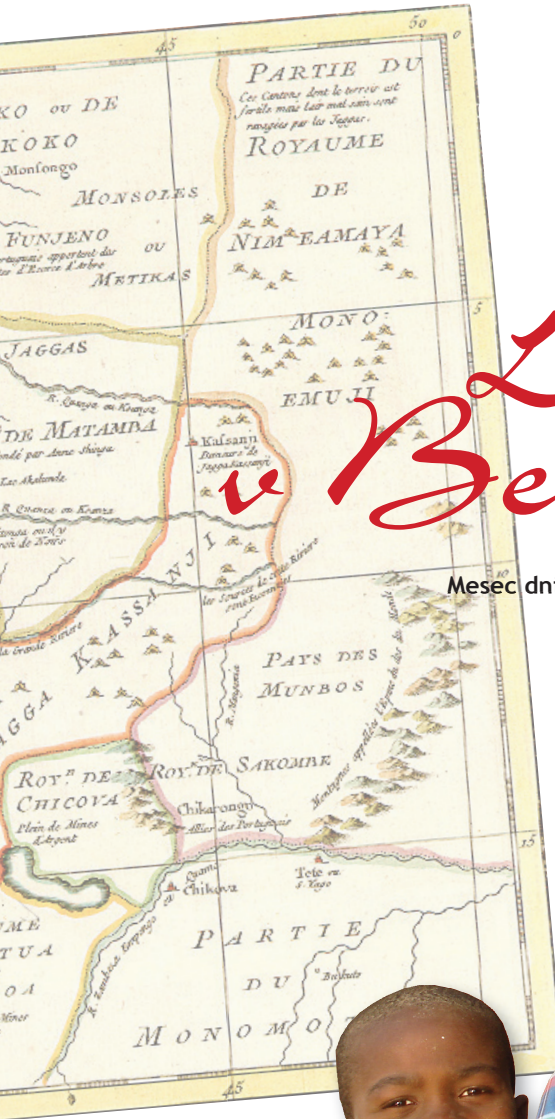

Ljuberezen v Bengueli

Mesec dni misijskega prostovoljstva v Angoli

Ljubezen v Bengueli

Mesec dni misijonskega prostovoljstva v Angoli

Marko Suhoveršnik SDB

Ljubezen v Bengueli

Mesec dni misijonskega prostovoljstva v Angoli

Benguela – Ljubljana, 2008

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

821.163.6-94
27-76(691)

SUHOVERŠNIK, Marko

Ljubezen v Bengueli : mesec dni misijonskega prostovoljstva
v Angoli / Marko Suhoveršnik ; [fotografije H. Belak in L. Hanov]. -
Ljubljana : Salve, 2008

ISBN 978-961-211-459-6

240495104

Po treh letih

Poleti 2006 sem se kot prostovoljec prvič podal v Angolo. Poznal sem že sestro Zvonko, salezijanko, h kateri smo se odpravljali, a njen nečak David me je pravzaprav navdušil, da sem se sploh priključil skupini društva InicativAngola v pripravi in izvedbi te odprave.

Po preživetem mesecu v Bengueli nisem mogel zadržati solz veselja in sreče ob novih prijateljih, mladih in otrocih. Kako čudovita je salezijanska karizma, ki preko sester salezijank cveti v Centru Lavra Vikunja! Kako obsegajoča je v širokem delovanju župnije Nossa Senhora dos Navegantes, ki jo vodijo salezijanci!

Ob vrnitvi v glavno mesto Luando, ko smo se z vseh koncev Angole zbrali takratni prostovoljci, sem bolj v šali kot zares med zahvalno mašo izustil prošnjo, naj me ti pogledi ne nehajo vznemirjati. Namreč pogledi sijočih oči mnogih mladih Angolcev, s katerimi sem preživel tisti mesec.

Bog je to prošnjo očitno uslišal. Ti pogledi so me zasvojili. Moral sem se vrniti. Lani in letos. Ti pogledi ne odtehtajo denarja, ne avantur, ne zabave, priznam, tudi mojega rednega dela ne ... Mesec dni je dovolj, da lahko živim celo leto in čakam na novo vrnitev.

Letos sem, tako kot spomladi v Rimu, tudi v Angoli opisoval doživetja in življenje skupine prostovoljcev na svoj spletnik. Na naslednjih straneh se nahajajo preprosti, nenatančni, včasih nepovezani ali iz celote izsekani zapiski. To so zapiski srca. Brez Lavre, Kristine in Hieronima bi bila izkušnja gotovo osiromašena. Tudi letos smo preživeli bogat mesec, v katerem smo nekaj žrtvovali, a veliko več prejeli. Seveda sem pri sestrah salezijankah Juraci, Maribel, Margeriti in Branci v Bengueli takorekoč že doma. In spet sem pri tistih pogledih, ki jih ni mogoče opisati. Mogoče jih je le doživeti ...

Marko Suhoveršnik sdb

Mučna, a sladka tišina

Spet sem v Angoli. Po osemurni vožnji z letalom smo zgodaj zjutraj prispeli v glavno mesto Luanda. Prvič sem spal v novi inšpektorialni hiši sester HMP v Vila Mornese. Luanda se spreminja. Ni je več moč spoznati. Jeseni bodo parlamentarne volitve, drugo leto predsedniške. Zato se gradi. A ne tako kot pri nas. Celo mesto je v gradnji. Ceste bodo šestpasovne! Kolibe izginjajo, stroji brnijo ... a kaj bo po volitvah? Na pol razrito mesto, kot je zdaj, bo gotovo ostalo ... Vožnja v šolski center v Cacuo, kjer bo delovala ena izmed letošnjih ekip prostovoljcev, je bila hitra in gladka. Eno samo gradbišče. Tudi tja bo peljala šestpasovnica. Pomudili smo se pri sv. Antonu, ki ga tudi tukaj zelo častijo. Tako zelo, da mu pobožne duše v obeh cerkvah na glas pripovedujejo dogodke in težave ... Prostovoljska ekipa v Cacuo se je že vživela, boštanjski župnik Fonzi je imel prvo portugalsko mašo ...

S. Zvonka nas je nazaj grede peljala preko največje afriške tržnice Roky. O kaosu ni potrebno govoriti in filozofirati, dovolj je peljati se tistih nekaj kilometrov. Kakšno uro ali več med stotinami kamionov, kombijev, avtomobilov in pešcev, ki vsak trenutek obračajo v drugo smer, seveda vsak v svojo ...

Res, Angola se spreminja. Razkorak med revnimi in bogatimi leti v nebo. Revni gledajo »žajfasto« limonado napredka - v živo in brezplačno! In od tega imajo - še večjo revščino. Adoracija in večernice v novi inšpektorialni kapeli so bile balzam za celodnevni hrup.

V tišini, kjer se je slišal krik ljudi z ulice, ropot vozil in hrupno razbijanje glasbe, je bilo mučno, a sladko. Odmaknjeno od vsega, tako v srcu. Bog že ve, kje govori ... Meni je govoril bolj malo, srčno želim, da toliko bolj drugim. Jutri na vse zgodaj odpotujemo v Benguelo. Z džipom. Ceste so tako dobre, da naj bi prispeli v pičlih sedmih urah. In se ustavili v restavraciji na kavi. Bomo videli, kaj je res. Ja, Angola se spreminja ...

Republika Angola

Površina: 1.246.700 km² (61,5 krat večja od Slovenije) – **Glavno mesto:** Luanda – **Jeziki:** portugalski (uradni), umbundu, kimbundu, kikongo in drugi bantu jeziki – **Državna ureditev:** predsedniška republika z Narodno skupščino – **Neodvisnost:** 11. november 1975 (prej portugalska kolonija) – **Predsednik države:** José Eduardo Dos Santos (od 21. septembra 1979) – **Veroizpoved:** tradicionalna verstva (47%), katoličani (38%), protestanti (15%)

PREBIVALSTVO

Število prebivalcev: 14.500.000 – **Etnične skupine:** ovimbundu (37%), kimbundu (25%), bakongo (13%), mulati (2%), evropejci (1%), drugi (22%) – **Demografska rast:** 2,45% – **Rodnost:** 6,35 otrok na žensko – **Mestno prebivalstvo:** 46,7% (napovedi za 2015: 45,4%) – **Otroška umrljivost:** 185,36 umrlih na 1000 rojstev (260 na 1000 pod 5 let) – **Povprečna življenjska doba:** 38,62 let – **Nepismenost** (nad 15 let): 33,2% – **Okuženost HIV:** 3,9% med odraslimi (oboleli za aidsom: 240.000, umrli: 21.000 /2003/) – **Dostop do zdravstvenih uslug:** 30 % – **Dostop do pitne vode:** 50 %

GOSPODARSTVO

Indeks človeškega razvoja: 0,445 (160 od 177 držav) – **Bruto domači proizvod:** 23 mio. USD (rast 19,1% /2005/) – **Bruto domači proizvod na prebivalca:** 2.100 USD (2005) – **Naravni viri:** nafta, diamanti, železova ruda, fosfati, boksit, zlato, cement; ribe – **Kmetijski viri:** banana, sladkorni trs, kava, koruza, bombaž, manioko, tobak; govedo; lesni izdelki – **Izvoz:** diamanti, naftni izdelki, plin, kava, bombaž, ribe, les – **Uvoz:** električni material in stroji, vozila, zdravila, hrana, tkanina, bela tehnika – **Zunanji dolg:** 10 mio. USD (41% BDP)

ZGODOVINSKI PREGLED

Okoli leta **1000** so se ljudstva jezika bantu, ki so se naselila na tem območju, izpodrini-la na obrobje prvotne prebivalce (lovce in nabiralce, ki govorijo jezik khoisan, evropejci jih imenujemo bušmani).

Med **14. in 17. stoletjem** so ustanovili vrsto kraljestev, med katerimi so najpomembnejša Kongo, Mbundu in Ndogo (ime Angola prihaja iz besede ngola, kar v bantu jezikih pomeni kralj).

Leta **1482** portugalska flota pod poveljstvom kapitana Diega Cãa dospe do izliva reke Kongo. Na obalah kraljestva Kongo ustanovijo nekaj utrd.

Leta 1574 pod poveljstvom Paula Diaza de Novaesa zasedejo celotno obalo in ustanovijo mesti Luanda (1575) in Benguela.

V 17. in 18. stoletju portugalsko kolonizacijo ogrožajo Nizozemci (ki zasedejo Luando v letih 1641-48), krajevna kraljica Nzinga Mbandi in drugi kralji Konga (Kiluanje, Kanini, Mandune). Področje postane eden glavnih centrov za trgovino s sužnji (vse do 19. stoletja).

Po berlinski konferenci (1884), ki Afriko razdeli med evropske velesile, Portugalska okrepi vojaški pritisk. Šele po 30 letih bojov (1890-1921) Lizbona uspe »umiriti« kolonijo.

Leta 1836 odpravijo suženjstvo. Leta 1900 je okoli 10.000 portugalskih naseljencev (80.000 leta 1950, 350.000 leta 1974). Kolonialno gospodarstvo temelji na izkoriščanju zemeljskih in kmetijskih virov (diamanti in kava).

Leta 1951, Lizbona pod diktaturo Salazarja in Caetana odgovori na težnje po neodvisnosti kolonije s spremembo njene ureditve v potrugalsko prekomorsko provinco.

Leta 1956 nastane Ljudsko gibanje za osvoboditev Angole MPLA (Movimento Popular de Libertação de Angola).

Leta 1961 vojaška skupina MPLA izvede napade na zapore v Luandi in druge pomembne točke v glavnem mestu. Krvavi spopadi zahtevajo 50.000 mrtvih. V naslednjih letih nastanejo skupine Narodna fronta za osvoboditev Angole FNLA (Frente Nacional de Libertação de Angola) pod vodstvom Roberta Holdena, Narodna zveza za popolno neodvisnost Angole UNITA (União Nacional para a Independência Total de Angola), ki jo vodi Jonas Savimbi in Fronta za osvoboditev Cabinde FLEC (Frente de Libertação de Cabinda).

Leta 1964 pod vodstvom Agostinha Neta MPLA začne državljansko vojno in k temu poziva ostale potrugalske kolonije (Mozambik in Gvinejo Bissau).

Leta 1974 je na Portugalskem skupina častnikov strmoglavila diktatorja in priznala pravico kolonij do neodvisnosti. MLPA, UNITA in FNLA so sodelovale s Portugalsko pri prehodni vladi. Januarja 1975 tri gibanja ne sprejmejo sporazuma o delovanju administracije. FNLA podpirajo tajne ameriške službe, vojaško pomoč dobiva iz Zaira, Južnoafriška republika in portugalski kolonialisti podpirajo UNITA, medtem ko MPLA podpirajo socialistične države (posebej Kuba). Sporazum ni mogoč. FNLA in UNITA izvedeta vrsto napadov na MPLA, da bi prevzeli nadzor nad prestolnico. Septembra in oktobra Zaire napade Angolo s severa, Južnoafriška republika pa pomaga UNITA z juga. 11. novembra, ko je bila predvidena razglasitev konca kolonialne nadoblasti, MPLA razglasi neodvisnost Angole. Agostinho Neto postane njen prvi predsednik.

Leta 1976 OZN prizna vlado MPLA.

Leta 1979 Agostinho Neto umre, nasledi ga José Eduardo Dos Santos. Vojna se nadaljuje.

Leta 1981 Južnoafriška republika začne operacijo Smokshell s 15.000 vojaki, topništvom in vojno aviacijo (uradno, da bi uničili gverilske baze SWAPO, gibanje za osvoboditev Namibije, v resnici pa je hotela ustvariti »ozemlje«, kjer bi UNITA lahko postavila drugo vlado). Kar 50.000 kubanskih vojakov je pomagalo MPLA pri obrambi napada.

Decembra **1988** je v New Yorku podpisan sporazum med Angolo, Južnoafriko republiko in Kubo. Tako se konča se spor med Luando in Pretorio, Namibija dobi neodvisnost, iz Angole se umaknejo južnoafriške in kubanske enote.

Leta **1990** Savimbi prizna predsednika Dos Santosa.

Maja **1991** je sprejet nov zakon o političnih strankah, sprejeta je amnestija za politične zapornike. Zadnji kubanski vojaki odidejo 31. maja. Končno se z mirovnim sporazumom v Estorilu na Portugalskem konča obdobje 16-letne državljanske vojne.

Leta **1992** MPLA zmagaja na volitvah. Savimbi zavrne izid volitev in nadaljuje z vojno (še vedno s pomočjo Washingtona).

Leta **1993** OZN predlaga sankcije za UNITA, ZDA pa priznajo MPLA.

Leta **1994** s sporazumom v Lusaki postavijo vlado narodne enotnosti.

Leta **1995** pride 7.000 modrih čelad.

Aprila **1997** začne delovati vlada narodne enotnosti, Savimbi zavrne sodelovanje v njej.

Leta **1998** se spopadi nadaljujejo, Angola posreduje v vojni v Demokratični republiki Kongo in pomaga njenemu predsedniku Laurentu Desiréju Kabili.

Leta **1999** OZN umakne mirovne sile in vladne sile okrepijo napade na UNITA. 22. februarja vladne sile ubijejo Savimbija. 3. aprila je podpisan mirovni sporazum v Luandi.

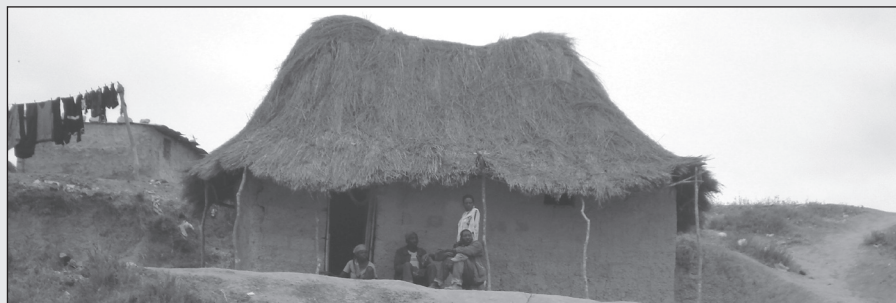
Leta **2003** UNITA postane politična stranka in izvoli Isaiasa Samakuvo za Savimbijeva naslednika.

Leta **2004** izženejo na deset tisoče tujcev, zaposlenih pri iskanju diamantov (vlada poroča o 300.000). Proizvodnja surove nafte doseže 1 milijon sodčkov na dan.

Februarja **2005** tisoči demonstrirajo v Cabindi in zahtevajo avtonomijo. Med marcem in majem umre 300 oseb za virusom marburg, ki je predhodnik virusa ebola.

Aprila **2006** Dos Santos obljubi volitve za leto 2008.

Vir: Nigrizia, Mensile dell'Africa e del mondo nero, 124(2006)7-8, 2.

Prostovoljci InicijativAngola 2008 pred odhodom na graškem letališču

Na poti v Benguelo smo se ustavili v Miradouro da Lua, naravni znamenitosti v narodnem parku Quiçama, južno od glavnega mesta Luanda

11.7.2008

Benguela tretjič

Pot iz Luande v Benguelo je bila res prijetna in hitra. Desetine kilometrov ceste je na novo asfaltirane in samo par velikih lukenj se je šopirilo na cesti, ena v mestu Sumbe in kakšna več v Lobitu. Prihod v center Lavra Vikunja se je odvijal kot po navadi: vsi so nekaj počeli, v šoli ali okoli nje. Dobrodošlica je sledila malo kasneje, ko so sestre sploh videle, da se je pripeljal džip s s. Zvonko na čelu ... Otroci so vedno isti: mene že poznajo, ostale tri pa so si dodobra ogledali, potipali, ogovorili in led je bil prebit. Ja, srečanje s prijatelji po enem letu je res razveseljivo ... do neke mere. Nekaterih nisem več videl. Angolski svet za preživetje je krut in treba je preživeti. Tudi tukaj so "klape", ki potegnejo in posrkajo mlade ...

K večerni maši smo šli v Saõ Francisco, ki je potekala v umbundu jeziku. Zakaj se mi zdi, da je tukaj Bog bolj navzoč? Zakaj me nerazumljivo petje, ploskanje in ples bolj nagovarja? So to le čustva? Tudi po dveh letih? Ne vem, mogoče. A meni se je oko prijetno orosilo. Pa ne edinemu, sem opazil ... Sprehod z novo ekipo prostovoljcev do plaže in nazaj je potekal v znamenju razlage, kaj vse bomo tu počeli. Če je na zunaj v Angoli vse novo, so ljudje isti: nasmejani in pridni, pozorni in gostoljubni ...

Anonimni pravi ...

Ali si doma – tam kjer se dobro počutiš?

Že iz »IZZA ZBORA« je bilo to slutiti, kam te vleče srce ...

Narediti nekaj novega, večjega, boljšega ...

Da bi le uspelo!

Bravo!

Pozdrav iz Slovenije!

Marko Suhi pravi ...

Res je človek doma, kjer se dobro počuti ... srce vleče drugam, a beg pred realnostjo je le začasna rešitev. Mogoče pa vendarle odkrijem pravo mesto, čeprav mi glede opravljanja dela samega na Rakovniku res nič ne manjka ...

A počitnice, kot so tele, prav pridejo!

12.7.2008

Prijatelji

Še en umirjen dan. Skoraj dolgočasen, saj smo le posedali, se pogovarjali, malo pripravljali ... Starim prijateljem Jambi, Kamilu in Nitu so se pridružili novi. Čeprav so sestre napovedovale sestanek z nami, se je le-ta zgodil šele zvečer.

Razlog je bil nov džip, dva motorja in deset koles, ki jih je s. Maribel pripe-ljala – tako rekoč z neba. Razlog: jesenske volitve! Zato je oblast zelo veliko-dušna in podarja tudi cerkvenim ustanovam takšna in drugačna darila. »V podporo za delo z otroci, angolska vlada,« piše na promocijskih nalepkah ... Kolesa so kitajska ... A podarjenemu konju se ne gleda v zobe!

Zvečer se je dogajalo marsikaj. Najprej večerne molitve z najmlajšimi. V novi, nedokončani kapeli. Malo večji že sami vodijo rožni venec, mirijo mlajše in koga pošljejo ven ... Nato sestanek s sestrami. Ogledali smo si predstavitev 26. vrhovnega zbora salezijancev, za kar prevzemam vso krivdo, sestre pa so se le zabavale ob podobah rimskega življenja ... Nato smo se hitro zmenili, kaj in kako bomo delali. Brez kompliciranja, kar bo, pa bo. Po večerji je sledil še tretji del: ogled Festivala življenja, ki so ga sestre pred časom posnele v Bengueli, a kamere niso znale priklopiti na TV ... Seveda smo si posnetke ogledali z velikim veseljem in se spraševali, če bo še kaj takega, da bi lahko prisostvovali v živo. Ja, afriška Cerkev ima drugačna merila za inkulturacijo in medkulturni dialog. Ste že kdaj videli škofa pri hip-hopu?

Dejan pravi ...

Živjo mali, spet jaz! To bi blo pa prav zanimivo videt škofa pri hip hopu.

No mali, lepo se mej, čuvaj na džipa, pa Nelita Tchimbandango pozdrav!

LP iz GG!

Pa mama ti pošilja pozdrave!

Pleši z menoj

Včerajšnja sobota je bila že bolj delavna. Skupina ADS (Amigos de Domingos Savio) je imela "plesne" vaje in prva je bila zraven Kristina, nato pa še ostali. Seveda ni ostalo le pri gledanju in fotografiranju. Danes že pol Benguele ve, da Kristina pleše ...

Odkril sem tudi, kaj imava s Kristino skupnega: ne marava rib! Z Lavro ne marava kač, z Ronijem pa imava skupno, hm, aja, sobo! In tako smo štirje prostovoljci našli prve povezave, če odvzamemo tisto, da smo na skupni enomesečni prostovoljski izkušnji sredi Afrike ...

Zvečer smo se podali k mladinski maši. Skozi labirinte barak in hišk nas je spretno vodila s. Maribel. Zopet sem lahko vonjal vso revščino predmestnih barakarskih naselij in okušal vso bogastvo pristnih nasmehov otrok in mladih, ki me že poznajo. Ob koncu maše je Kamilo prebral oznanila, nato pa nas pred polno cerkvijo mladih predstavil in povabil naprej. Ker mi je pomolil mikrofon pred usta, sem bil tako zmeden, da sploh ne vem, kaj sem jecjal. Verjetno so vsi ploskali zato, ker sem kar se da hitro končal! Tudi po maši smo se vračali peš, obkoljeni s prijatelji iz centra, Nitom, Kamilom in ostalimi.

Ker hočem izkoristiti vsak trenutek angolskega življenja, sem se tudi danes podvzval in se s sestrami že kmalu po šesti zjutraj odpravil k maši. Priznam, da ne zaradi pobožnosti, temveč zaradi petja. Celotna maša je potekala v umbundu jeziku, cerkev je bila nabito polna. To je bilo zame dovolj. Ni mi treba razumeti jezika, ne izgovarjati besed, a duša je odplavala v višave. Ja, Bog je še med nami, verjetno tukaj v Angoli malo bolj kot doma ...

Po maši smo se s sestrami odpeljali na celodnevni izlet v notranjost dežele, v mesto Cubal. Do tja smo se vozili več kot tri ure. Tudi tu se pozna, da se bližajo volitve: cesta je široka, asfaltirana, manjka le se kakšen del. A spet se konča pred Cubalom, kjer domujejo Kitajci, dalje pa kot da je konec sveta. Pokrajina kot v filmu, Cubal razdejan od vojne, ljudje nasmejani in gostoljubni ...

Kosilo iz popotne torbe smo imeli kar pod drevesi pred cerkvijo, zapeljali smo se tudi do reke in se sprehodili po stezicah v savanski, na pol posušeni travi.

Ker smo šli z novim, "vladnim", avtomobilom, smo se razdelili: sestre in jaz spredaj, Kristina, Lavra in Hieronim v prikolici zadaj. Cerado so kaj hitro sneli, saj je s. Maribel tako podila, da jo je skoraj odneslo. Nazaj grede pa sva se z Ronijem zamenjala. Tam zadaj je res pravi safari ...

Jutri se začne pravo delo. Se mi zdi, da bo tudi to pravi safari ...

Anonimni pravi ...

Bog vas blagoslovi na tej dejavnosti.

No, ja! Pa malo za "hec": Podvizajte se! Pa pazite, da vas ne izvolijo v novo vlado, če vas tako "obožujejo"!

Renato pravi ...

POZDRAVLJEN SUHI, RONČI IN VSI OSTALI!

Zelo smo veseli, da ste med ljudmi, kjer je Bog še bolj z vami. Vaše molitve bodo zato učinkovitejše. Tudi mi smo vas vključili v naš vsakodnevni molitveni spomin.

Pri nas je bilo danes orkansko neurje. Še nismo videli, da bi se veter tako vrtinčil in se igral z dežnimi kapljami. Padla so mnoga drevesa (tudi naše edino, ki ga imamo), odkrivalo je strehe ...

Suhi, pazi nam na Rončija. Po sliki sodeč, se dekleta kar trgajo za njega ...

Anonimni pravi ...

Že Renato opozarja na orkansko nevihto.

Moram te opozoriti, da je v Mačkinem kotu in Lenartu orkanski veter in potem dež naredil ogromno škode, po domovih gospodarskih poslopijih in ogromno škode tudi po gozdovih.

Pri Remšakovih je odkrilo vse, razen kašče ali čebelnjaka, ki imata slamnato streho.

Nemogoče je bilo pokrivati, prihod gasilcev in civilne zaščite je bil onemogočen zaradi podrtega drevja čez ceste.

Saj dobro poznaš tisti konec, drevje v sadovnjakih je vse podrto. Grozno in žalostno.

Hvala Bogu, da vi tam molite tudi za naše kraje, kjer živimo.

Novoštifčan

Marko pravi ...

Nekaj sem bral na internetu o neurju v Slo. Tukaj tako lepo sonce sije, da je za nas to pravo poletje, tukaj pa pravijo, da je zima ... Eni smo tega že navajeni, drugi se hitro privajajo. Povezani v molitveni navezi.

Dejan pravi ...

No kot že vsi, bom še jaz omenil neurje v Slo. Najhujše je bilo v Savinjski, sploh Mačkin kot, v Vrbocu je odkrilo vse strehe, pa porušilo pol gozda, tako da ga je Rafko kar nasankal. Mali, ti si pa spet za »šoferja«! Verjetno so vsi ploskali zato, ker sem kar hitro končal! Ta stavek si pa spesnil skupaj, ja!

Sem videl, da si omenil jezik umbundu, pa se malo pozanimaj kaj pomeni adaeze!

No mali, lepo se mej!

Na poti v Cubal smo prečkali reko Catumbela

Veselite otrok ob cesti, ko so zagledali belce ...

Delovni dan

Začelo se je. Konec je turizma in popotovanj, čeprav bi to nekateri še želeli. Zjutraj smo imeli prve delavnice: jaz na dvorišču in v razredu, Lavra, Kristina in Roni pa so pripravljali slovensko kosilo. Meni je bilo čisto prav, ker res nisem prišel v Angolo zato, da bom kuhal kosila ... Popoldne smo se odpravili na podružnico Santissimo. Za tiste, ki Benguelo že poznate, je to nekje med barakami na poti od župnijske cerkve do Dom Bosca, na desni strani glavne ceste. Prišlo je preko 100 otrok in imeli smo ravno dovolj materiala. Barvali so voščilnice. Tudi prahu ni manjkalo. Prva preizkušnja je tako minila. Vtisi ostalih so po moje mešani: Roni pogreša smeh in "žurke", Kristina se dobro drži, čeprav si je že razvezala kitke, ker jo je srbela glava, Lavra pa je tako ali tako najmlajša in zato vsem všeč ... Jaz pa sem pridno tiho in uživam v Angoli ...

Anonimni pravi ...

Marko, kok fajn, da lahko čitamo, kaj se dogaja in kako ste vsi skupaj. V vsakem stavku iščem potrdilo, da se imate lepo v družbi otrok. In ker sreča spremlja pogumne, verjamem, da vas čakajo lepi dnevi. Pazite nase in uživajte v vašem tako krasnem delovanju. Pozdrav vsem, Kristinina mami.

Prvikrat med otroki na podružnici Santissimo

Benguela

Benguela (nekoč São Filipe de Benguela, tudi Benguella) je mesto na zahodu Angole, ob atlantski obali, južno od glavnega mesta Luanda ter glavno mesto istoimenske pokrajine Benguela.

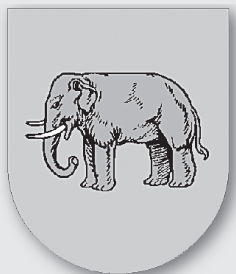
Mesto so ustanovili Portugalci na temeljih trdnjave São Filipe leta 1617 pod vodstvom Manuela Cerverire Pereire, osmega angolskega gubernatorja (1604-1607). Postal je pomembno oporišče portugalskega osvajanja Afrike. Vrsto let je bilo glavno središče trgovine s sužnji v Brazilijo in na Kubo. Že v tem času je imelo pristanišče pet ali šest pomolov za čolne in manjše ladje. Zaradi benguelske plitvine pa je vlogo glavnega pristanišča kasneje prevzel 29 km oddaljen Lobito, severno od Benguele.

Razen cerkva sv. Filipa in sv. Antona, bolnišnice in trdnjave je bilo do leta 1911 le še nekaj stavb, grajenih iz kamna. V bližini, v Baia Farti, se nahajajo soline, še naprej se nahaja čudovita plaža Baia Azul. Benguela je danes drugo najpomembnejše angolsko mesto z nizkimi stanovanjskimi bloki v centru, obdano z velikimi barakarskimi naselji, ki se počasi in s težavo modernizirajo.

Benguelska železnica (Caminho de Ferro de Benguela - CFB), ki je bila zgrajena v začetku dvajsetega stoletja, povezuje mesto z Lobitom. Največji dosežek je bila njena povezava z notranjostjo dežele vse do Copperbelta pri Katangi v DR Kongo in do Zambije. Več kot dvajset let je bila zaradi državljanske vojne popolnoma zaprta, od leta 2001 pa spet obratuje, a le do Lobita.

Benguela ima po nekaterih podatkih 151.000, po drugih 155.000 prebivalcev, ki se je v letih vojne zelo povečalo na račun mnogih beguncev, ki so iz notranjosti pribežali na jugovzhodno obrobje mesta. V južnem predelu Calombo delujejo salezijanci in Hčere Marije Pomočnice.

Vir: www.britannica.com;
www.wikipedia.org

Našitek vojakov mesta Benguela, iz poznega XVII. stoletja

Roni pri "pogovoru" z Jambo Felixom

Kristina v elementu

Smeh

Očitno mi ni treba delati veliko propagande za tale blog, saj ga berejo tudi moji sodelavci tukaj. Ne vem, kje so zvedeli zanj ... No, danes smo bili kar pridni. Vstal sem že ob šesti uri in s sestrami odšel k maši, ki je bila čisto evropska (beri: kratka), nakar smo imeli zajtrk, ki so ga ostali skoraj prespali ...

Dopoldne delavnica in angleščina, Kristina in Lavra sta nato nadomeščali učitelja v razredu in se še naprej trudili z angleščino. Še dobro, da imamo zveste animatorje Nita, Jamba in Efiela ...

Pridni smo tudi v kuhinji, saj redno pomivamo posodo. Glede higijene se ne zgražat, ker je zadovoljiva: v mrzlo vodo vliješ tekočino za čiščenje, posodo zdrgneš in jo splakneš z mrzlo vodo. Danes smo celo odkrili Ronijevo prleško portugalsčino. Lahko si mislite, kako lepo se sliši »Bom dia« v prleškem narečju!

Popoldne smo šli na podružnico Rosario. To je strnjeno naselje ob obali, kjer se ukvarjajo z ribolovom in prodajo suhih rib. Po domače povedano: barakarsko naselje, kjer strašno smrdi po ribah in še po čem ... Že včeraj nas je iz Centra spremljala gruča otrok, prav tako danes, tako da žanjemo kar veliko pozornost, ko se prebijamo skozi labirinte barakarskih naselij. Število otrok je kar veliko, sploh ko nas spremlja še tistih 50 iz Centra! No, preživeli smo tudi danes.

Lavra, Roni in Kristina se kar pridno privajajo, čeprav se jim mlada leta zelo poznajo, tako v miselnosti kot pri pogledih tukajšnjih (predvsem mladih) prebivalcev. ☺

Zvečer je sledil vsesplošni pogovor o našem bivanju tukaj. Vsega je bilo dovolj: jamranja in sme-ha, spoznavanja nas samih in tukajšnjih otrok. No, imamo se pač po afriško ...

Kwanza (Kz), angolski denar
Na tržnici 1 € = 110 Kz

Presenečenje

Začelo se je nadvse presenetljivo: najprej maša v eni izmed kolonialnih portugalskih cerkva, pred katero so delavci ravno začeli »štemati« po cesti in polagati nov asfalt. Seveda so tukaj po navadi vsa vrata in okna odprta, če jih sploh imajo ... Imeli smo odlično »stereo« mašo ... edino župnik je pri pridigi popestril vso zadevo, ker je pridigal tako izrazno, da sem skoraj vse razumel ... le nekaterim sestrām, ki so prišle k maši, to ni bilo povšeči, saj so stikale glave in mrmraje obirale župnikovo obnašanje. No, res je skoraj poplesaval in mahal na vse strani, se zibal naprej in nazaj, kričal in vlekel besede ...

Dopoldansko delo smo si razdelili kot včeraj. Nič posebnega. Zelo posebno pa je postalo po delavnicah, ko je Roni začel jamrati, da je nekam utrujen. Najprej sem seveda pomislil na malarijo ... sestre so mu skuhale zvarek in dale ubijalsko tableto, tako da je bil za kosilo že na nogah in zgleda, da le ni bila malarija, saj je živ in zdrav. Tudi Kristina je izgledala zelo slabo, a se ji je pri kosilu kar zboljšalo. Afriška klima dela svoje ...

Tako smo se lahko po kosilu brez skrbi podali na kar dolgo pot do podružnice Dom Bosco, kjer nas je čakalo pravo presenečenje: polna cerkvica zbranih otrok nam je prepevala dobrodošlico in nam ploskala ob prihodu! Seveda se je navdušenje hitro spremenilo v skrb, saj nismo imeli dovolj pobarvank za vse. Tukaj je 100 očitno premajhna številka ...

Po vseh mogočih pesmih, tudi po (slovenskih) bansih Banana in Hiška, je vsak drugi dobil list in barvice. Sam sem prevzel tehnične stvari (šiljenje barvic), Roni, Kristina in Lavra pa so najmlajše učili slovenskih pesmi. »Mi se 'mamo radi« in podobne se kar dobro slišijo iz ust črnčkov ...

TICI pravi ...

Vidim, da imate pestro. Hvala Bogu za sestre, ki skrbijo, da ne omagate. No, Suhi ti si že itak navajen tiste klime in se verjetno za razliko od drugih počutiš fantastično. Držite se in imejte se skrajno lepo, ter ostanite predvsem zdravi.

TICI pravi ...

Suhi, še eno vprašanje. A je na zadnji slikici fantek, ki je govoril: »Ake ake ake ...?« Se mi sicer zdi, da je nekam majhen:-) Ali je zgolj in samo njegov brat ali sorodnik?

Rok pravi ...

Ola, Marko, pozdrav vse legende, ki so šli v Angolo, najbolj pa Lavro.

lp, Rok

Veselje s sestrami ob igri Ena

Na plaži Campo do sportismo, streljaj oddaljeni od misijonskega centra

Na koncu sveta

Po jutru se dan pozna, pravijo. Vsi zagnani smo se lotili dela: Kristina in Lavra v učilnicah pri angleščini, midva z Ronijem pa pri delavnicah zunaj. Imeli smo le en majhen problem: h angleščini je prišlo čez 60 otrok in mladih, na delavnice pa krepko čez 100 ... če so v učilnici lahko vsi poslušali in ponavljali, to pri delavnicah ni bilo mogoče, saj je hotel vsak svojo pobarvanke. Kar dvakrat sem moral fotokopirati pobarvanke, da smo zadovoljili vse ... Očitno se je naša prisotnost in delavnost prijela in razširila po Bengueli ... Pri kosilu so se sestre menile, kam nas bodo peljale v petek ali soboto zvečer: v disko ali na žurko. Mislim, da ni vredno izgubljati besed ...

Popoldne smo se podali na meni popolnoma novo lokacijo. Prišel nas je iskati v vojaško zeleno oblečen črn mož s prav tako zeleno vojaško čepico na glavi. To je bil salezijanec Chico, kaplan v tukajšnji fari. Tudi vožnja ni bila v stilu nekega župnika, temveč, hm, ne vem koga ... imeli smo pravi relly po puščavi.

Vsi prašni in dobre volje smo prišli v Quatro de Abril, v novonastalo barakarsko naselje daleč na obrobju Bengele. Otroci so bili razcapani, umazani, a zato toliko bolj domači in veseli. To je bila ta teden najboljša skupina, čeprav jih je bilo samo 80. Slovo je bilo več kot pristrčno: mahanja ni bilo konec in tudi ko smo se že stlačili v džip, se gruča kar ni mogla ločiti od njega. Šele kaplanova noga na plinu je povzročila ločitev ... kot v filmu. Ja, res enkratno, a z grenkobo v srcu.

Ker je Chico v džipu nabijal kar se da moderno angolsko glasbo, je popolnoma očaral Kristino, ki je kar poplesavala, ko smo drveli skozi cestne kotanje, če se taki poti sploh lahko reče cesta ...

Anonimni pravi ...

Imenitno, vsak dan komaj čakamo objave o vaših podvigih in dejanjih. Očarani smo nad vašo iznajdljivostjo, uspehom med otroci, kar vidimo sijoče očke ob poslušanju novih pesmic in barvanju slikanic, veseli nas, da Kristina poplesuje, saj ima ples v srčku.

Nona com dois rapazes

Rekord

Preden začnem z današnjim dnem, moram končati še včerajšnjega. Zvečer smo s sestrami igrali igro Uno (ali po slovensko Enko). Roni je tako prišel na svoj račun, da se je lahko vsaj malo smejal, a ta smeh se je kaj hitro končal, saj sta s. Maribel in s. Branca kaj hitro "zapopadli" igro in veselje je bilo vsestransko ...

Končuje se petek, zadnji "delovni" dan prvega tedna. Pestro je bilo. Dopoldne sva z Ronijem peljala vso gručo otrok na plažo Campo do sportismo, ki je peščena, še kar lepo urejena, tako da me bo gotovo še videla ... Dopoldne smo tako preživeli na plaži pod težkimi sivimi oblaki, ki so stalnica angolskih dopoldnevov.

Tukaj vremena ni težko napovedati. Jutra nebo prekriva visoka močna oblačnost, ki se proti popoldnevu razkadi in posije sonce, ki sveti, dokler ne zaide. Zvečer južno ozvezdje dokazuje, da je jasno, proti jutru pa se pooblači ...

Otroci so se na plaži prav razživeli. Najprej so narisali na papir kakšno stvar, nakar smo jo obrobili z lepilom in nanj natresli mivko. In nastali so še kar pristrčni izdelki. Seveda so se otroci valjali po mivki, delali salte, se celo namakali v morju, čeprav je zanje to »zimski čas« in so imeli kurjo polt, kot če bi pri nas februarja skakali z barke v morje ...

Rekord pa smo dosegli popoldne. Čakala nas je še peta podružnica, ki jo sam že poznam: to je Bela Vista Baixa, prav tako novo naselje, odmaknjeno tri četrt ure hoda v notranjost. Letos tu že stoji lepa cerkvena iz zemeljskih opek in je posvečena svetemu Jožefu, zato se ta kraj po novem imenuje Saõ José. Že iz centra nas je spremljalo kakih 50 otrok, ko pa smo prišli tja, se jih je nabralo krepko čez 200! Seveda je zmanjkalo pobarvank, celo barvic, tako da je bila zmeda kar velika ...

A preživeli smo tudi to in s tem prvi delovni teden. Stanje: utrujenost, a zadovoljstvo ob novih spoznanjih in srečevanjih. Včasih so pomembnejše malenkosti od celote. Številke so eno, drugo pa je neposredno srečevanje z otroci. Ko držim za roko punčko z otroško paralizo in jo skoraj "vlečem" na delavnice, mi veselje njenih oči da moč, da zdržim tudi sam ...

Nazaj grede smo se srečali s čisto pravo čredo podivjanega afriškega goveda, ki so jih pastirji gnali ne vem kam. Seveda smo z otroci prišli na isto pot in beg se je začel. Najprej mi z otroci, za nami pa govedo s svojimi dolgimi in zavitimimi rogovi. Nastal je vik in krik (posebej se je izkazala Kristina), a na koncu je vse minilo brez nezgod. Že pri prvem ovinku smo se z govedom razšli. Roni je trmasto vztrajal do konca, saj je hotel vse to posneti, zato se je kar malo jezil, zakaj smo tekli stran. Hja, jaz bi tudi snemal ...

Tamara pravi ...

Pozdravljen RONI in vsi ostali!

Kak fajn, da lahko beremo, kaj se z vami dogaja in kako ste. Roni, ti kar fotografiraj, pa posnemi vse:) Super! Za smeh pa bomo poskrbeli, ko se vrneš. Bodo zopet trpele trebušne mišice:;) hehe. Imejte se lepo in uživajte!

Lp, Tamara:)

Renato pravi ...

Pravkar sva se s Sonjo vrnila s poroke. Marko Panič ni več samski, Lidija pa tudi ne - kriv pa je še en Marko (Košnik), ki ju je za večno združil pred Bogom, Tici pa je vse to z veseljem na obrazu posnela), kjer sva si obudila spomine, kako je bilo pred skoraj dvajsetimi leti, ko sva še tako mlada pred oltarno mizo (ups, jaz malo manj mlad) združila najini srci ...

No, pa pustimo zdaj to. Veseli naju, da se je Ronči že malo privadil in si uspešno ozdravil nastale težave in da ste uspeli pobegniti govedu brez poškodb. Mogoče vas je rešila Kristina, ki je s pravo intonacijo svojega glasu preplašila drveče upognjeno rogovje. Naj vas še naprej spremlja Jezus in blagoslavlja vaše delo.

Suhi, zate pa veva, da si zopet odprl stekleničko in da bo Duh deloval v izobilju...

Marko pravi ...

Joj, Renato, sem mislil, da že veš za mojo stekleničko domačega šnopsa, s katerim odganjam malarijo in podobne telesne tegobe ... ups, pa sem se izdal! Duh pa tukaj deluje kar brez mene!

"Šotor" za domovanje
v novonastajajočem
barakarskem naselju
Quatro do Abril na
pučavskem obrobju
Benguele.

»Nori« vikend

Tukaj večkrat zmanjka elektrike, pa tudi nafte v generatorju, zato smo tisti čas res na dopustu ... A to ni razlog za mojo odsotnost pri pisanju. Saj komaj pridem na vrsto pri računalniku!

Ta vikend je bil res zanimiv. Včeraj popoldne so se Kristina, Lavra in Roni odpravili na Acaponte, benguelsko tržnico. Odprava je bila skrbno načrtovana in predvidljiva: Jamba, tukajšnji že preizkušeni animator, jih bo vodil, šli bodo s taksijem - kombijem, nakupili vse željene (predvsem turistično zanimive) stvari in se zadovoljno vrnili. Začetek je res bil tak, konec pa ne čisto. Prišli so kar malce z dolgimi nosovi, saj željenega niso dobili. Ja, tukajšnja tržnica je majhna, prodajajo vse in še več, kar ljudje rabijo za preživetje, turističnih spominkov, originalnih CDjev pa na žalost nimajo ... No, tudi to je Angola!

Zvečer je bilo že vse ok, Roni je sprožil prvi resni napad smeha ne le pri Lavri, temveč pri vseh, tudi sestrah, ko smo jim prevedli, da govori prleščino in tako so tudi sestre razumele, od kod prleška portugalsčina ...

S Kristino sva odšla k mladinski maši v župnijsko cerkev. Maša je bila dolga, pridiga v stilu kakšnega protestantskega pridigarja, zanimiva pa se mi je zdela misel o samomoru. Pri pridigi je kaplan Chico najprej spregovoril o tej temi, ki je tako razširjena v Evropi in razvitem svetu. Ko je vprašal, kaj to je, nekateri sploh niso vedeli. Če se mi s tem ubadamo kot s tabu temo, pa je za Angolce to krasen in enostaven primer, kaj se zgodi s človekom, ki ima vse, izgubi pa smisel ... revščina je res obsodbe vredna, a pehanje za bogastvom pelje prav v to norost. Še eno stvar opažam tukaj: k maši pride tudi kdo, ki bi ga pri nas vrgli na cesto, namreč pijan, zadrogiran ... res moti mašo, a vsaj ni osamljen in čeprav mu v tem stanju nihče ne more pomagati, ima vsaj občutek bližine ... tudi taki imajo pravico do nebeškega kraljestva ...

Nedelja je minila - nedeljsko. Zjutraj maša, (skoraj) slovesno kosilo, popoldne pa kopanje v Atlantiku. Lavra in Kristina sta pogumno zaplaval, nato pa se predali sončnim žarkom. Za njima sva se v vodo podala še z Ronijem. Seveda nismo bili sami. Otroci so se kot mravlje zbrali ob nas in »občudovali« naša bela telesa ... morje je bilo prav prijetno in sonce je prijalo.

Pozno popoldne sem skupino, ki je bila v Centru, naučil bans Kranjski Janez v angolski različici (Um Angolano). Mogoče se bo tudi ta bans prijel tako kot lani Banana in Hiška, ki sta letos prerasli že kar v uspešnico, ki nas spremlja povsod, kamor pridemo ... Sledil je obisk »žurke« ob koncu tečaja za slaščičarstvo, ki je potekal tukaj v centru. S. Maribel je pri večerji zlobno pripomnila, da če že tečaj ni bil kaj prida, je bil zaključek toliko bolj žurerski. Res ni manjkalo pijače in hrane, sploh pa ne tort, ki so jih udeleženci naredili. Tudi sestre nas znajo pozabavati. Pri večerji je s. Margerita spomnila na tisti pogovor o odhodi v disko, pa je s. Maribel takoj od nekje potegnila sladoled, ledene kocke in amarulo ... in naredili smo si mini fešto za konec nedelje!

Renato pravi ...

Prav danes smo na Kapeli imeli mašo, ki jo je daroval g. Snoj. Prijetno petje evangelija smo slišali in zelo zanimivo pridigo o osvoboditvi človeka. Toda kako naj se moderen evropejski človek popolnoma osvobodi, če je zvezan v zaporu materialnih dobrin? V tem delu sveta nimamo pomanjkanja potrebnega, ampak imamo veliko pomanjkanje ODVEČNEGA! In zaradi tega je veliko ljudi duhovno nesrečnih. Revščine se nebi bilo potrebno nikomur sramovati, vendar bi se marsikdo moral sramovati svojega bajnega bogastva.

Pri pridigi sem se spomnil na vas štiri junake, ki ste v kraju, kjer ljudje trpijo pomanjkanje potrebnega, pa so vseeno srečnejši od nas in ne razmišljajo o samomorih. So svobodnejši in če imajo denar, ga imajo; pri nas pa nimajo denarja- denar ima človeka.

Suhi, ponosni smo na vas- štiriperesno deteljico. Pa še za vsakega ena misel:

SUHI - nekaterih reči ne moreš narediti, dokler se jih ne naučiš, drugih se ne naučiš, dokler jih ne narediš;

RONČI - od ene vrste dela se najbolje odpočijemo tako, da se lotimo drugega;

KRISTINA - bolj, kot delo, ki smo ga opravili, nas utruja delo, ki ga še nismo;

LAVRA - odgovorni smo za tisto, kar naredimo, pa tudi za tisto, česar ne;

PA ŠE ZA VSE SKUPAJ - NAJVEČJA NAGRADA ZA TRUD NI TISTO, KAR ZANJ DOBIŠ, TEMVEČ TISTO, KAR Z NJIM POSTANEŠ!

Naj vaše delo vliva obilo olja v svetilke življenja angolskih ljudi in naj vaše plemenite misli prižigajo plamen v njihovih srcih!

Renato pravi ...

Suhi, včeraj smo pri kosilu imeli za posladek sladico, ki jo je naredila Sonja. Čokoladno testo s smetano v sredini- tako imenovano pingvin pecivo. Ko je videla tvojo an(golo) sliko na plaži, je v smehu rekla: Glej, pingvin pecivo...

Obljubila mi je, da ti bo naredila to pecivo, ko se vrneš. Si moreš mislit, koliko dobre volje si ji naredil?

Pensador, simbol angolske kulture

V času po angolski neodvisnosti se je podoba Pensadorja (misleca) začela uporabljati v različnih dokumentih kulturnih in drugih družbenih ustanov. Tako je prerasla v simbol angolske kulture, ki sintetizira filozofijo narodne kulture od njenega rojstva. Čeprav podoba sama ne more izražati velikega kulturnega bogastva Angole, je mislec ustrezen prepoznavni simbol angolske kulture.

Rojstni kraj podobe veselega in pozornega poslušalca pripisujejo področju ljudstva čokwe, kraju najlepših umetniških obrti v osrednji Angoli. Njegova izvirnost je obratno sorazmerna: nima funkcionalne ali trgovske vrednosti, a njegova simbolika je pravo bogastvo.

S svojimi izrednimi estetičnimi potezami predstavlja človeško (žensko) figuro v stanju globoke meditacije. Vitka postava, ki izraža duhovnost, ne telesnosti, se anatomsko ujema s simetrijo nog in rok. Umetnik je s tem izrazil človeško notranjost, človeško misel samo.

Prsti rok, ki se oklepajo glave, ponazarjajo tradicionalno držo ljudstva čokwe, pripravljene poslušati ali se spopasti z nerazumevanjem in problemi. Umetnik tako izraža poleg duhovne tudi psihološko dimenzijo. Z umetniškim raziskovanjem in skladnjo lahko zaključimo: pred seboj imamo izredno lepo damo, polno mistične veličine, ki ponazarja in izraža človeške občutke.

Najverjetneje sega čas izdelave figure v trideseta leta prejšnjega stoletja, v čas, ko se je začela oblikovati prevladujoča angolska miselnost, kakršno poznamo danes. Predhodne, 2 do 4 cm visoke figure so spadale med "božanske" predmete ljudstva čokwe, ki so s svojo popolno ovalnostjo, obliko in ritualno vrednostjo predstavljali božanstvo samo. Raziskovalci so si neenotni glede imena predhodnih figuric. Nekateri so se ustavili ob imenu "Stari mislec", drugi ob imenu "Prednik". A oboji so si edini, da je pripadala mističnemu svetu: meditacija, refleksija in čaščenje so vloge, povezane z njo.

Kljub temu ne moremo trditi, da je Pensador čista kopija predhodnika. Lepota, usklajenost, izrazna moč, ki jo vidimo, občutimo v srcu in duhu, nam kaže najmanj novo stvaritev, poustvarjanje. Prav zato lahko tečemo, da Pensador v svoji pristnosti in ljudskosti simbolizira raznovrstno angolsko kulturo.

Poti do podružnic so bile raznovrstne

Lavra v vlogi učiteljice angleščine

Nov teden

Začeli smo drugi delovni teden. Tokrat že vemo, kako to gre, le delavnice za otroke si je bilo treba še izmisliti. Pa se je Roni domisli izdelavo ladjic iz papirja. Pričakovali smo zelooooo veliko otrok, a jih je bilo na srečo normalno število. Tukaj ta teden po vseh možnih šolah (misijonskih in državnih) pišejo kontrolke, zato otroci ostajajo doma in se učijo. Kot že prejšnji teden, smo šli na podružnico Santissimo, kjer smo začeli z izdelavo ladjic. Prvi gib papirja so vsi naredili dobro, tudi drugi, ustavilo se je pri tretjem ... končali pa smo tako, da smo prostovoljci in s. Branca dokončali ladjice za vseh malo manj kot 100 otrok. Tudi za tiste, ki so jih sami naredili, pa veselo razdrli, ker je imenitneje gledati, da ti nekdo drug zgiba ... grrrrr!

Življenju smo se večinoma privadili. Kristina in Lavra sta spet pripravili kosilo, tokrat je dišalo bolj po italijansko (makaroni s tuno in zelenjavo), treba je prati, likati, pometati, pospravljati sobo.

Pri angleščini učenci kar napredujejo, številke in barve že veselo ponavljajo, danes so bili na vrsti deli telesa. Sestre so ugotovile, da Lavra obvlada teorijo, Kristina pa to praktično razloži s petjem in gibi!

Začeli smo piti sok. Res je kriza, ko zmanjka vode ...

Anonimni pravi ...

Bom dia!

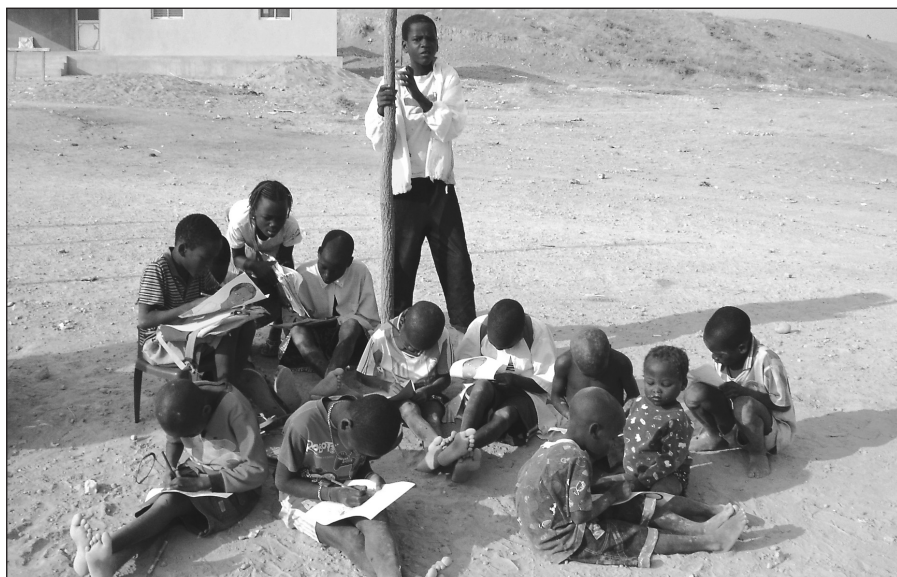
Z zanimanjem beremo vtise. Po dirki pred »manado« ste se umirjeno vrnili v vsakdanjik, kar vonjamo dišave makaronov s tuno, vaše »potopljene ladjice« ...

Um bom dia para todos.

Nona

Zbrani in pripravljeni za delavnice

Zavzeto sodelovanje pri najpreprostejših delavnicah

»Pustite male k meni ...«

Zjutraj se mi enostavno ni dalo vstati, zato sem »prešprical« jutranjo mašo. Tudi dopoldne ni bil bogve kaj prida. Oblačnost se je vlekla tja do 13. ure, kar se je vsem malo poznalo.

Uspel sem celo približno za silo urediti ritem dopoldanske delavnice, da smo jo začeli točno in nato skupaj končali ter otroke spravili domov. Prejšnje dni se je dogajalo, da so se kar pomešali med učence v šoli, ki imajo odmor, jim pojedli še kakšno malico in še kaj ...

Popoldne nas je čakala dolga pot do Dom Bosca, a je bila vseeno prijetna. Ko takole opazujem vse te umazane, smrkave in zapacane otroške obraze, ki so najsrečnejši, ko me držijo za roko, sem enostavno srečen tudi jaz ... pa ne zato, ker bi jim umazanijo privoščil, temveč ker to sploh ni pomembno.

In kako ne bi vzel v naročje malčka, ki se je spotaknil, ves utrujen od dolge poti, verjetno lačen, skrivajoč debele solze, ki so spolzele po licih in naredile kanalček v prašnem obrazu? Tu enostavno pozabiš na bolezni, na kihanje in krehanje, ko bacili veselo potujejo sem ter tja ... tu je lepo občutiti topel dih ob svojem obrazu, čutiti roko, ki se oklepa vratu ...

Naj bo to moja današnja molitev namesto maše.

Sedaj pa šibam peči palačinke ... če ratajo, povem jutri!

Novi stanovalec

Palačinke so uspele! Še sam sem ponosen, da je vse tako dobro izpadlo. Zasmodila in sprijela se ni nobena, pojedli pa smo tudi vse. Najprej kot glavno jed, nadevano s tuno, sirom ali zelenjavo, na koncu pa še namazane z marmelado. Manjkala je le čokolada ...

Dobili smo tudi novega stanovalca v sestrski hiši. Lavra je imela to srečo ali smolo, da ga je že dvakrat zagledala in njen krik je zbudil vse v hiši. Ko je prišel še v najino sobo, ki si jo deliva z Ronijem, ga je Roni skoraj priškrnil z vrati. Nato pa se je odpravil po hodniku v eno izmed sestrskih sob ... Ja, tudi kuščarjev se je treba navaditi.

Danes je sonce posijalo že zjutraj. Obetal se je lep dan in to je tudi bil. Dopoldanske delavnice smo izpeljali zelo lepo, zahvaljujoč pomočnikom Nitu, Efielu in Vascu, ki je nov in zelo priden animator. Imeli smo posebno kosilo. Sestre salezijanke letos praznujejo 25-letnico prihoda v Angolo in na kosilo so povabile zaposlene v njihovi pekarni. Tako je bilo spet veselo. Popoldne pa nas je s. Juraci odpeljala na »konec sveta« v Quatro de Abril. Tu je najlepše. Brezpotja so nas vodila daleč iz mesta, otroci so se zbrali, zapeli smo nekaj slovensko-angolskih pesmic in se lotili risanja. Nobenega prerivanja, še »servis« šiljenja barvic je imel komaj kaj dela, čeprav je zbralo več kot 80 otrok! In spet tisto boleče slovo, ko mahaš skozi okno drvečega avtomobila in počasi izgubljaš otroške obraze izpred oči ... S. Jura je s to vožnjo krstila samo sebe v novem »vladnem« vozilu. Kar dobro se je odrezal po tistih luknjah in suhih hudournikih. Nalepke pa nima več. S. Maribel je s šoferjevih vrat »udarno« potegnila veliko, na sijajnem papirju tiskano nalepko, na drugi strani sta se pridružila Nito in Vasco in »predvolilne« kampanje je bilo konec ...

Renato pravi ...

Suhi, se mogoče da dobiti tvoj recept za palačinke s tuno... se nam že sline cedijo.

Kakšna pa je bila usoda z ubogim kuščarjem? Ste mu dali kakšno palačinko? Verjetno je zavohal tvoje palačinke.

Anonimni pravi ...

Bom dia, kako je z vodo, ali ste naredili palačinke s sokom ali vodo? Kot vidimo, vaša iznajdljivost ne počiva. Tale »osga« vam prinaša spokojnost, kot pravijo tu na Madeiri. Spremljamo vas pri vaših dnevnih opravilih in želimo tudi mi občutiti vsak topel otroški dotik.

Nona

Marko pravi ...

Recept za palačinke s tuno ali čim drugim je preprost: namesto marmelade se nadeva tuna oz. kaj drugega (ne previsokega!) in zavije ali prepogne ...

Vodo na srečo spet imamo, sicer bolj po kapljicah, a gre. Seveda jo obvezno prekuhamo in filtriramo ...

Marko pravi ...

Aja, naš kuščar se veselo potika nekje po hiši ... in ga nihče več ne preganja ...

Učilna zidana

Čeprav so zjutraj stekle »obsežne« priprave na dopoldanske delavnice, sta najprej oblačnost in veter pokvarila načrte o odhodu na plažo, nato pa se je od neke vzela še s. Margerita, ravnateljica šole in odpovedala delavnice ter me poslala v učilnico, ker ni bilo profesorja. Danes je bil namreč zadnji šolski dan pred tukajšnjimi »zimskimi« počitnicami. Tako sem se šel učitelja. Pa ni bilo težko. Otroci so dobili šolske naloge - pobarvanke, ki so jih veselo pobarvali. Vmes smo zapeli še kakšno »domačo«, ob 10.00 pa je tako cela šola končala pouk.

V hišo smo poleg kuščarja dobili tudi miš(ko). Tokrat pa sestre, Lavra in Kristina niso bile nič kaj vesele ...

Popoldne nas je pot vodila v naselje Bela Vista Baixa, kjer se je ponovno zbralo nad 200 otrok. A tokrat smo se pripravili. Papirja in barvic smo imeli zadosti, delavnico pa smo imeli kar v cerkvi, kjer smo lažje obvladali silno množico, ki se je nadaljevala tudi čez cerkveni prag na dvorišče ...

Posebno poglavje zahteva tudi odisejada o Roniju. Ta teden je namreč doživel, ali bolje, prebolel afriški krst - malarijo. Po »šoku« nekaterih v torek zjutraj, ga je medicinsko osebje (beri: temnopolta zdravnica) takoj vzelo v roke, tako da je danes že pri polni zavesti pohajkoval po hiši in jedel vse od kraja (razen tistega, kar ne mara). Ja, tudi to je Afrika ...

Anonimni pravi ...

Roni, veseli smo, da si prebolel in kot miška melješ, kar najdeš.

Tule pošiljam eno uganko, da jo razvozlate, ne vem pa, če ste že ugriznili vanjo:

Tem mil e quarenta e cinco carochos, cada um com uma circunferência à volta agrupam-se todos no pequeno utero da casca.

Nona

Anonimni pravi ...

Ne bom se ubadal z uganko, ker ne razumem te šprahe... Grem na drugo temo.

Zdi se mi, da je Roni hitro ozdravel. Problem: miška. Zakaj? Bal se je, da ga ne bi obiskala in prišla v njegovo posteljo.

Kam naj pobegne pred to pošastjo!?

Ker ste iznajdljivi... Imate vsaj zaklonišče?

Takšen nasmeh iz množice otrok je največje plačilo

Bela Vista Baixa na jugu Benguele se hitro širi

Delovna sobota

Sončna sobota je bila mirna. Dopoldne sem presedel za računalnikom z nekaterimi učenci, ki so potrebovali podatke za seminarske naloge. Tako sem poleg portugalščine spoznaval še kraljestvo Kongo, kraljestvo Mali, podnebne razmere v Angoli, vulkane in morfologijo ter družbeno-ekonomske spremembe v Afriki. Uf, če bi kot študent pripravil toliko seminarskih naenkrat, bi se pritožil kar na Univerzo ... najtežje od vsega pa je tipkati njihova imena in priimke ...

Roni je čistil in pripravljajal sobo za Italijane. Jutri namreč dobimo ekipo 5 prostovoljcev + sestro HMP iz Italije. Hiša se počasi polni ...

Po kosilu sva z Lavro obsedela v obednici in kramljala, nakar se izza ovinka prikaže sostanovalka miš(ka). Prišla je kar v obednico. Brž sva zaprla vrata v kuhinjo in na hodnik, odprla pa vhodna vrata, da bi imela prosto pot. A izbrala je težjo ... nekaj časa je čepela za omaro, nato se je preselila za hladilnik. Pa pride s. Maribel in akcija je stekla. Odmaknemo hladilnik, ona vzame metlo in v vsej misijonski gorečnosti pošlje miš(ko) v večna lovišča ... tudi to je Afrika.

Kristina si je privoščila poletno obmorsko »romanco« s prikupnim Vanijem (no, nič resnega, če kdo na kaj namiguje!), ki je po vrhu tudi katehet in bi moral danes učiti verouk, a si je tokrat dobil zamenjavo ... vse se da, če se hoče ... Roni pa je medtem pridno pomagal s. Jurasi pri peki tortnega kolača ...

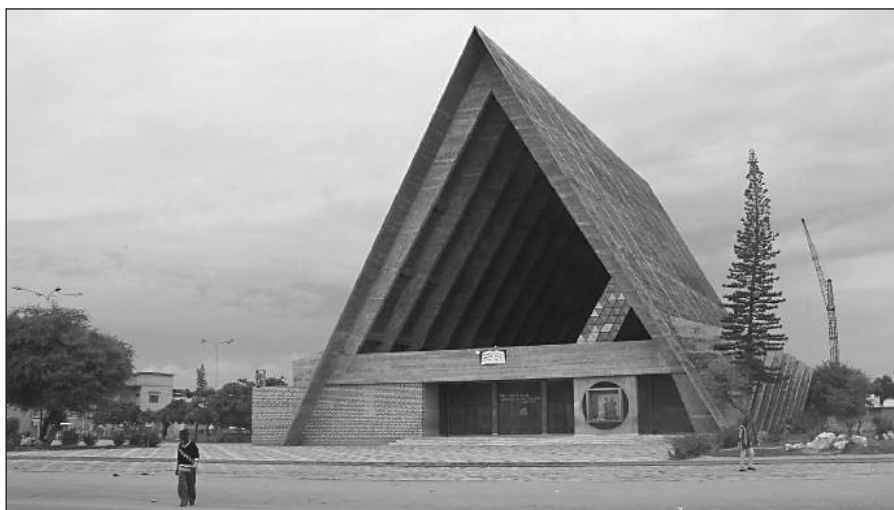
Zvečer smo s s. Maribel in s. Branco odšli k maši v benguelsko stolnico. Velikanska »šotorska« cerkev, ki ima po moji oceni kakih 1000 sedišč, je eno samo betonsko skrupocalo in kot bi dejal kakšen slovenski salezijanec, ki ima bolj malo dlake na jeziku, je to »posrana« cerkev. Zadnje stene namreč ni in cerkev je pravo gnezdišče vseh mogočih ptic. Pogled k višku je sicer čudovit, a črte po betonskih stenah vodijo do kupčkov ... verjetno se tu dobro počutijo le ornitologi!

Obljubljeni »disko« je prestavljen na jutri, ko bo tukaj v bližini maša z mašniškimi in diakonskimi posvečenji benguelske škofije. Vseh bo kar 23 in obeta se nekajurna maša ...

Anonimni pravi ...

No, ti tukaj tako pridno poročáš, kaj se vam dogaja v Angoli, jaz pa ti moram poročati kaj se dogaja v župniji Šentrupert. Danes smo se poslovili od g. Mirka. Ministranti smo mu dali šopek 12 vrtnic in sliko, na kateri so nekateri ministranti. Pevski zbor pa mu je dal nek foto album. Škoda ga je (g. Mirka) ... Upam, da se še čim večkrat srečava, pa hribi, smučanje, ... Pogrešala ga bo cela fara in tudi mi ga bomo pogrešali ...

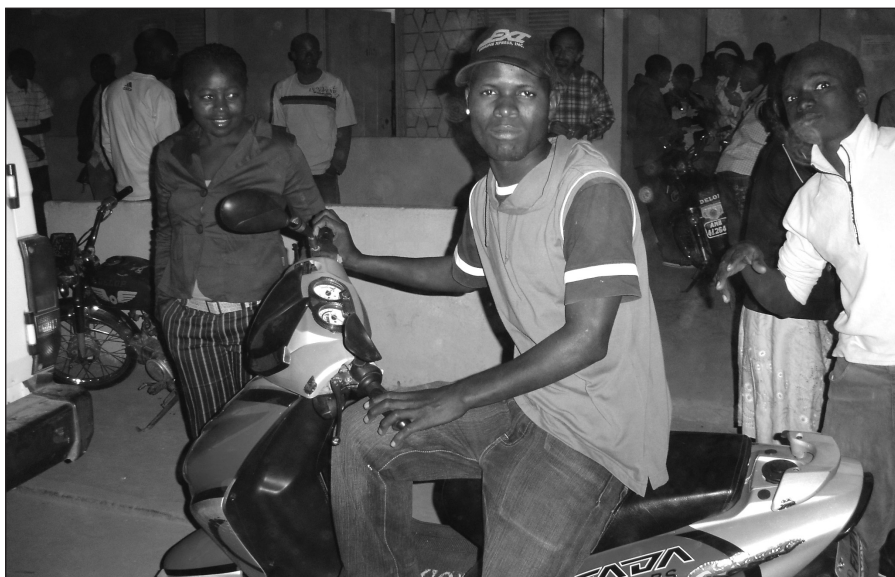
Lp v Angolo

Stolnica v Bengueli od znotraj in zunaj

"Urejen" odhod s prizorišča svete maše

Upanje na boljšo prihodnost?

27.7.2008

Šesturna maša

Nedelja diakonskih in duhovniških posvečenj v benguelski škofiji. 20-minutna hoja do Capelinhe, hriba na jugu Benguele, je potekala v koloni valečih se množic na ta praznik. Seveda vsak s svojo »sedilijo«. No, nam so jih pripeljale sestre. Ob 9.00. Kar nekajtisočglava množica se je zbrala ob 11 diakonih in 12 duhovnikih ... predstavitev in samih posvetitev kar ni bilo konca in kraja. Ob 14.50 je imel učeni novomašnik zahvalni govor, kot ga se nisem slišal: »Danes se je dopolnil eshatološki dan. Kerigma se je dovršila in pnevmatološko gledano ...«. Preprosto ljudstvo, sestre in moja malenkost smo se samo hihitali ob najvišjih dognanjih sodobne teološke misli, ki jo razumejo samo najbolj pametni profesorji. Po moje je še Sveti Duh ne ... Roni in Lavra nista nič zamudila, ko nista nič razumela.

Ob 16.00 smo imeli kosilo, nato pa smo vsi zagoreli počivali v senci sestrške hiše. A ni trajalo dolgo. Zgrabili smo priložnost in odšli na srečanje mladih v župnijski šotor na prostornem salezijanskem ozemlju Campo do Papa. To ozemlje je »velikodušna« benguelska oblast podarila papežu Janezu Pavlu II. ob njegovem obisku Angole 1992, ta pa ga je podaril salezijancem. Tu imajo rezerviran prostor ogromna župnijska cerkev, mladinski center in strokovne šole ...

Nismo čisto dobro razumeli, kam gremo, a na koncu sem odkril, da je to neke vrste mladinski verouk ali pa duhovno srečanje animatorjev. Tema: poklic. Pričevala je s. Branca. Govor se je vrtel okoli poklicanosti, odgovora na Božji klic, starševstva, duhovnih poklicev. Mladi so neverjetno aktivno sodelovali. Pa mislite, da je bila ovira celibat? Ali spolnost? Kaj se ne sme in kaj ne? Niti omenjene niso bile te besede. Tukaj res vsi drugače gledajo na to ... zanje je dovolj Božji klic in odgovor nanj.

Ob večerji smo se ozrli na drugi delovni teden in se tako rekoč že začeli poslavljati. Ja, hitro bo minilo ...

Hitra Afrika

Preživelimo zadnji ponedeljek v Bengueli. Tako je, zjutraj je padlo »povelje«, da v soboto odpotujemo v glavno mesto Luando, kjer bomo navzoči pri slovesnostih ob 25-letnici prihoda sester HMP v Angolo, nato pa bomo tri dni »čakali« na prevoz domov. Meni se bo kar zmešalo ... Pa tudi sicer je bil dan poln novosti in sprememb. Kristina se počuti slabo že nekaj dni, zato je odšla na analizo. Rezultat: negativen! Pohvalno. Verjetno jo muči poslavljanje, tako kot vse po malem ...

Zato sva z Lavro sama odkorakala v Santissimo. No, skoraj sama, pridružila sta se nama še Jamba in Nito, kasneje pa se Bebuša, tako da nisva imela večjih težav ... mogoče eno: bila sva zadnjikrat v Santissimo ...

Ob prihodu nazaj v Center pa naju je že čakalo presenečenje: prišli so novi prostovoljci, šest po številu, iz Italije. Če smo bili tudi mi taki ob začetku, potem me je kar malo sram ... a bo že. Sledila je sveta maša v župnijski cerkvi, ki jo je vodil čisto ta pravi župnik Santiago, ki se je vrnil iz oddiha v svoji domovini Paragvaj. Ob koncu je povabil ravnateljico s. Juraso, naj predstavi nove prostovoljce, pa ni imela kaj predstavljati, ker jih ni bilo. In spet je bil govor o nas Slovencih, ki smo bili vsi pri maši ...

Si je pa Alessandro (ali Carlo, ne vem še natančno, kako je kateremu ime) med tem na igrišču centra poškodoval nogo. Afriški nogomet je pač drugačen od evropskega ...

»Božje« volitve

Naj tokrat načnem resnejšo temo. Opažanja ob bližajočih se volitvah tukaj v Angoli. V zraku je čutiti, da bodo volitve. Tudi pri mladih večkrat zasledim to temo. Tudi pri nas bodo volitve, a tukaj to poteka čisto drugače. Ministrstvo za šolstvo je podaljšalo »zimske« počitnice z dveh tednov na mesec in pol! Seveda se večina jezi, ker ne bo pouka in bo šlo šolsko leto mimo, ne da bi se kaj naučili. A taka je politika: zaradi priprav na volitve in samih volitev pouka ne bo, saj so menda učitelji v volilnih komisijah in aktivni člani ... pa naj bodo to državne ali misijonske šole. Tudi v našem centru so pritiski veliki: vsak dan pride kakšna želja po zborovanju te ali one stranke, po zbiranju podpisov za to ali ono stvar ... sestre se zaenkrat uspešno upirajo in vzdržujejo »nevtralnost« centra ...

Te dni je vlada razposlala drugo pošiljko prevoznih sredstev, menda vsem podjetjem in direktorjem. Torej spet na stotine vozil na račun »velikodušne« vlade. A izkušene sestre že napovedujejo, kolikšna inflacija čaka Angolo po volitvah. Razmetavanje denarja za tako kampanjo bo spet udarilo po že tako revnem prebivalstvu. Pa še nekaj: Cerkev je v Angoli edini daleč najmočnejši glas, ki s svojimi dejavnostmi opozarja na napake in revščino. A do kdaj? Naklonjenost oblasti v obliki avtomobilov in drugih daril lahko kaj hitro utiša ta glas. Saj vemo sami, da nam naklonjenost in hvala zelo ugajata. In tudi angolska Cerkev lahko poklekne. Se prodaja. Ali samo molči. Posamezni glasovi opozarjajo na to prav v tem trenutku, ko je ta glas najbolj pomemben. In samo želeti je, da se Cerkev ne bo odzvala preveč človeško, temveč Božje ...

Kjer raste mir

Po letih vojne je Angola zaživela v upanju na boljšo prihodnost v miru. Spremembe so vidne: potovanje iz ene pokrajine v drugo je mogoče brez ustavljanja na kontrolnih točkah in brez nevarnosti napadov ali podstavljenih min. To so tudi prvi znaki izhoda iz osamitve države. Ljudje, tudi najbolj revni, lahko nekaj naredijo za izboljšanje lastnih življenjskih pogojev in dejstvo, da niso več begunci in pribežniki, dviga njihovo ustvarjalnost.

Na žalost podatki Svetovne zdravstvene organizacije za zdravje poročajo, da še sedaj umre vsak četrti otrok pred svojim petim letom starosti. V državi je več kot dva tisoč minskih polj ali polj z drugimi neeksploziranimi sredstvi. Za posledicami vojne morije je trpelo predvsem civilno prebivalstvo, ki predstavlja kar 75% vseh žrtev. Urad za humanitarne zadeve pri OZN je izračunal, da je na področju, kjer živi 10 milijonov prebivalcev, razsejanih kar 15 milijonov min, kar predstavlja najgostejšo minsko polje na svetu! Nekdanja portugalska kolonija zaseda prvo mesto tudi glede amputacij, saj je bil amputiran vsak 334 prebivalec, skupaj to pomeni kar 70.000 žrtev, od katerih jih ima 8.000 manj kot 15 let. To področje, kjer raste mir, je po letih vojne, od 1975 do 2002, zahtevalo pol milijona mrtvih. Ob teh podatkih država poudarja, da je njena prva naloga, da zaščiti otroke: upati je, da bodo prešli od besed k dejanjem. Jasno je, da se vse ne da spremeniti od danes na jutri ... v vsakem primeru je spodbudno, da hiše iz zemlje in blata nadomeščajo tiste zidane iz cementnih blokov in opeke. Strah in nezaupanje prepuščajo mesto bratstvu in kdor je mnoga leta živel v gozdu ali v vojnih taboriščih ene ali druge vojske, so ga pogrešali ali razglašali za mrtvega, se vrača na svoj dom ...

V mornarski četrti

Sestre Hčere Marije Pomočnice so v Angolo prišle leta 1984 in so z ljudstvom delile strah in trpljenje, pa tudi upanje in veselje. Leta 1999 so prišle v Benguelo, drugo največje mesto v Angoli, ki leži ob atlantski obali. Najprej so prebivale v tej četrti in preprosti delile življenjsko izkušnjo s tistimi, ki v vojni ujmi niso mogli ali niso hoteli bežati. Že od začetka so ustanovile, s spoznavanjem socialno-kulturnih razmer, Socialni center Lavra Vikunja, ki je takoj odprl vrata stotinam otrok in mladim, ki so iskali boljšo prihodnost. Projekt varstva v vrtcu in opismenjevanja v osnovni šoli (razdeljen je v tri

Sklop učilnic v Socialnem centru Lavra Vikunja, na misijonu sester HMP v Bengueli

turnuse: zjutraj, popoldne in zvečer) napolnjujejo center od jutra do večera z otroci, mladimi in odraslimi ... Prisotnost prostovoljcev daje skupnosti sester novo dimenzijo in s pomočjo mnogih mladih animatorjev uspejo prosti čas spremeniti v vzgojni čas, ki g otroci in mladi preživijo v športnih dejavnostih, ob plesu in glasbi, ročnih delavnicah, predvsem pa v bratstvu in prijateljstvu. Osemdeset mladih in odraslih, razdeljenih v 3 skupine, se izobražuje v angleškem jeziku in že nekaj mesecev skupina odraščajočih z dvema mladima mojstroma začenja delovni tečaj čevljarstva.

Kilometri solidarnosti

Mnogo je bilo narejenega s pomočjo italijanskega zunanjega ministrstva, ki je podprlo projekt »Pomoč načrtom bojov proti socialnemu izključevanju majhnih«. V upoštevanju trenutnega stanja v državi in posebno življenja prebivalstva, ki se je v mesta preselilo iz podeželja, so sestre HMP s prostovoljci Vides Italija in italijanskim združenjem ter z dovoljenjem lokalnih oblasti začele delovati v prid življenju, kjer se je zdelo, da leto umira, kjer je vojna razbila družine in ustvarila bedo, za odpravljanje nepismenosti in socialne izrinjenosti mnogih mladih.

Projekt, ki so ga začele 2003, se je v prvi fazi zaključil z izgradnjo trojnega kompleksa učilnic, ki lahko sprejmejo 1000 učencev poleg teh, ki že obiskujejo tečaj opismenjevanja. Skušajo izpolniti formalnosti za odprte poklicnih tečajev pekarstva in čevljarstva. V načrtu je tudi izgradnja velike dvorane za srečanja, seminarje, zbiranja mladih in

odraslih. Ves čas projekta so predvidena srečanja za izobraževanje delavcev na področju zdravstva in higiene in sociale.

Prav tako italijansko združenje pomaga pri odpravi težav pomanjkanja električne energije za normalno delovanje centra, predvsem v večernih urah, ko prihaja 300 mladih na razne poklicne tečaje.

Mnoge moči HMP so usmerjene tudi v pastoralno delovanje v obliki kateheze mladim, ki se v okviru župnije živahno zbirajo v razna in združenja in gibanja in potrebujejo spremstvo in prisotnost. »Dela ne zmanjka«, se najsmejejo misijonarke, »toda z don Boskom in Marijo Mazzarello vsak dan spodbujamo mlade v prepričanju, da so božji načrti za vsakega od teh mladih veliki in da je njim zaupana izgradnja nove Angole v mnogih izzivih in s pomočjo zavedanja svojih kulturnih vrednot ter poglobljanju svoje vere. To bo Angola, kjer se bodo končno vsi čutili brate in sestre.

Povzeto po: Maria Antonia Chinello, Dove cresce la pace, v: Bollettino Salesiano, maj 2005, str. 28-29.

Delavke v benguelskem vinogradu: s. Branca, s. Margerita, s. Maribel in s. Jurasí

Ledena fanta

Kljub temu, da smo že vsega navajeni (!), se vedno zgodi še kaj novega. Ali pa smo postali občutljivi zaradi začetka poslavljanja ...

Včerajšnji dan je bil za našo skupino »navaden«. Delavnice dopoldne v centru, popoldne pa zadnjič na podružnici Rosario. S. Juras je pobarala tudi Italijane, če bi se pridružili in spoznali okolje, pa niso imeli časa, ker so bili zmenjeni za sestanek ... V Rosariu je bilo prijetno, le slovo je pritislilo na srce. Nazaj grede nas je Bebuša peljala k sebi domov, kjer smo spoznali njeno mamo, nato pa nas je povabila še na pijačo v sosednjo gostilno. Tako sem prvič sedel v čisto pravi angolski gostilni in se hladil z zaledenelo fanto. Bili smo edini obiskovalci, kasneje je prišel se Bebušin brat. Nisem pa izvohal, kdo vodi to gostilno. No, nekdo od žlahte gotovo ...

Zvečer smo »uradno« predali štafeto Italijanom. Vsi skupaj, tudi sestre, smo imeli sestanek in si med drugim ogledali fotografije iz našega življenja in dela ter natančno predstavili naše izkušnje. Italijani pa so izpovedali svoja pričakovanja. Večinoma se je vse vrtelo okoli športnih turnirjev, kar sploh ni slabo, saj mi res nismo kaj dosti »športali«. Ob koncu je s. Maribel na vprašanje, ali res morajo vsi hoditi po podružnicah, odgovorila zelo pritrdilno, da bodo tako videli realnost življenja v teh barakarskih naseljih.

No, danes je prav tako potekal »navaden« dan. Dopoldne je Roni odpeljal del italijanske ekipe in otroke na plažo, kjer so imeli »prosto po Prešernu«, Kristina in Lavra pa sta, kot po navadi, poučevali angleščino za sestro Vilmo in poškodovanega Alessandra ter skupino otrok, sam pa sem si vzel prosto (ne po Prešernu)! Ja, starost se že pozna ...

Popoldne smo jo še zadnjič mahnili v Dom Bosco. Tudi Francesca, Laura in Marianna so se opogumile in šle z Nitom, Bebušo, Lavro in mojo malenkostjo na to podružnico, ki se tako čudovito vzpenja nad Benguelo. Tam so nam otroci s kateheti spet pripravili presenečenje, saj so ob prihodu prepevali in ploskali ... upam, da bodo Italijani še boljše izpeljali te podvige ...

Med tem pa so Kristina, Roni in Jamba nabavljali na tržnici. Tokrat so se vrnili boljše volje, saj so dobili (skoraj vse) željene stvari.

Za večerjo so nam sestre postregle z »benguelsko« pico in pivom. Roni in Kristina pa v zrak, češ nam pa sestre niso nikoli tako dobro postregle ... pa se je Lavra spomnila, da so tudi nas ob nedavni pici spraševale, če bi kdo pivo, pa ni bilo kandidatov ... sicer pa Kristina trdi, da piva ne pije, Roni pa je tako na tabletah, tako da sva nazadnje nazdravljala le midva z Lavro. In z Italijani.

Ja, takole se nam iztekajo zadnji dnevi, ko se psihično že pripravljamo na slovo od otrok, mladih in sester. Verjetno nas čaka najtežji teden ... Še to: Roni ni še nikoli nobene stvari naredil hitro, kajne???

Anonimni pravi ...

Boa Viagem!

Z zanimanjem smo spremljali vaša doživljanja in plemenito delo. Želimo vam vsem srečno pot v domovino in veliko veselja in uspeha pri vašem delu. Pogrešali vas bomo!
Nona - Kristinina stara mama, Pedro in Mucko

Renato pravi ...

Suhi, zadnje vprašanje se mi zdi zanimivo. Sem mislil, da ga boš postavil že prej. Ronči »dela vse počas«, kot poje Adi Smolar. To je njegov življenjski moto. On »doživlja« čas drugače kot mi. Ker je dobro proučil Einsteinovo teorijo relativnosti (poenostavljeno - če se naša hitrost gibanja približuje svetlobni hitrosti, čas teče počasneje), zato vse dela počasi (torej, ko uporabiš prejšnjo teorijo v obratni smeri, dobiš naslednje: čim počasneje se giblješ, čas teče hitreje). Kaj praviš, Suhi? Roni je genialec, kajne?

Začetek konca

Predzadnji dan zadnjega dne v mesecu. Zjutraj sem se zelo potrudil in vstal ob 6.00 ter se pripravljaj na odhod k maši, ki pa je seveda ni bilo ...

Pri dopoldanskih delavnicah smo izdelovali križe iz »skurjenih« vžgalic. Tokrat se je italijanska ekipa že aktivno vključila in polno sodelovala. Mislim, da bodo kar dobri. Prvi vtis je vedno varljiv ... Pri opoldanski mizi nas je bilo kar 17! Iz Luande so namreč na obisk priletele s. Zvonka, s. Ciri Hernandez, odgovorna za misijone pri sestrah HMP in sestra Ilka Perilie ter Rosalba Peroti iz Brazilije. Seveda se je poznalo tudi na mizi ...

Popoldne smo se vsi prostovoljci zbasali v džip in s. Maribel nas je odpeljala v Quatro de Abril. Skoraj do cilja. Tik pred koncem se je avto ustavil ... Odpešali smo do prostora s »cerkvijo«, kjer so nas otroci že čakali. Brez težav smo si razdelili delo: pobarvanke in igre z žogo. S. Maribel je uspela poštimiti avtomobil in je izginila s prizorišča, zato pa so nas ponovno prišle pogledat zgoraj omenjene sestre.

Zaključek je bil, kot se za zadnjič spodobi. Nadaljnje delo smo predali Italijanom, otrokom pa razdelili bombone. Začuda so lepo sedeli v krogu in se niso prav nič »grebli«, kdo bo prej dobil. Ja, to je afriško podeželje, kjer je olika (še) v krvi ...

Ker s. Maribel še ni bilo, smo se kar peš odpravili domov. Hoja po prašni cesti sredi »puščave« je svojevrstno doživetje, ki ti ostane. Prah iz oblačil, ust in oči je mogoče izbrisati, kar pa ostane v srcu, pač težje ...

Veliko praznovanje

Tokrat pišem že iz glavnega mesta Luanda, iz centra Vila Mornese, kamor smo prispeli včeraj popoldne. V Bengueli smo se tako poslovili, tudi kakšna solza se je utrnila z obljubo, da se spet vrnemo. Tokrat sem previdno molčal in se slovesu izogibal, kolikor je bilo mogoče ... Na zadnji benguelski dan so me na kosilo povabili salezijanci v Bengueli. Ravnatelj in župnik Santiago, pomočnik Massimo ter kaplana Chico in Antonio so kar zanimiva družčina. Tako smo začeli z Argentino, saj sta Antonio in Massimo od tam, končali pa s - Slovenijo.

Po zadnjih delavnicah v Beli Visti Baixi sem se pripravljaj na peko palačink za »zadnjo« večerjo. Tokrat nas je bilo precej več, zato sem natresel malo več mleka v prahu in moke. In dolival vodo. Ob nerodnem mešanju z vilico sem bil v skrbeh, kako bo, če elektrike sploh ne bo, saj je masa z mešalnikom precej drugačna, kot pa je trenutno izgledala ob vilici ... elektrika je prišla, palačink pa pri večerji tudi ni zmanjkalo ... Italijanski skupini smo »predali« vse znanje in izkušnje, da bodo lahko dostojno nadaljevali prostovoljno delo. A čez Slovence jih pač ni!

Dolgo pot iz Benguele do Luande smo opravili z avtobusom: mi štirje, s. Maribel in s. Jurasi ter dve dekleti, ki sta prav tako odšli na današnje praznovanje 25-letnice prihoda prvih sester HMP v Angolo. Ker je cesta urejena, tokrat ni bilo večjih motenj in presenečenj pri potovanju. Hitrost izpred dveh let se je povečala za nekaj 10 km, tako da smo prispeli v pičlih sedmih urah.

Prespali smo kar v učilnicah št. 7 Kristina in Lavra ter v št. 9 midva z Ronijem. 25 let prisotnosti sester HMP v Angoli pač ni mačji kašelj. In to se pozna tudi pri spanju ...

Današnja slovesnost je bila kar se da bogata, okronana tudi z izpovedjo večnih zaobljub domačinke s. Natalie Miguel. Mašo je vodil škof Filomeno Dias iz Kabinde, prisoten je bil tudi salezijanski škof Tirso Blanco in salezijanci iz Angole, pa tudi Hanzej in boštanjski župnik Fonzi sta imela čast somaševati ... Seveda sem se razveselil ob srečanju s salezijancem Martinom Lasartejem, delegatom na 26. VZ v Rimu in nekdanjim

angolskim inšpektorjem in sedanjim delegatom za Afriko Guilhermom Basaňesom!

Maša je bila na dvorišču velike ustanove v Lixeri, ki jo vodijo salezijanci, kosiło pa pri sestrah v Vila Mornese. Salezijanski duh se v Angoli tako konkretno povezuje in dopolnjuje ...

Ponovno smo se srečali vsi prostovoljci društva IniciativAngola, »misije nemogoče« iz Benguele, Cacuaca in Calula, sledi še tridnevno drenjanje v Cacuacu ... tako, da dvomim, če bom do konca »čakanja« sploh prišel na vrsto za internet. Vseh nas je kar 15!

Dejan pravi ...

Čao mali! Vidim, da se imate kar pestro, saj nč čudnega, s tabo tk ni nkol dolgcajt!
Je pa tud napočil čas, da se vrneš domov! Pa srečno pot domov!!!!

Praznovanje 25-letnice prihoda sester HMP v Angolo

Kakuako

Menda se lahko Cacuaco piše tudi Kakuako. Ja, to je Afrika in pridno »čakamo«, da se vrnemo domov. Po nedeljski fešti, ki ji ni in ni bilo konca (v pozitivnem smislu), še vedno ostajajo močni vtisi. Cerkev v Afriki je res mlada in živa. Zvečer po praznovanju so dekleta in sestre zaplesale afriške pleske kot nore! Pravo veselje, nad katerim se ni nobeden zgražal. Še moje trde noge so se nekam švedrasto premikale ...

Življenje v Kakuaku s 4 sestrami in 16 prostovoljci (prejšnjič sem narobe štél!), je zelo zgoščeno. Sam sem obležal, saj so mi vetrovi in sonce ter potovanja v zadnjih dnevih dodobra napolnili (prazno) glavo, tako da ni bilo več pomoči. Včeraj popoldne sem že mislil, da imam tudi jaz malarijo, a k sreči nisem imel vročine in apetit je kar dober. So mi pa zato sestre dale vse mogoče zvarke in tako sem danes že pri sebi. Ponoči sem izsmrkal za wc rolo papirja tistega, kar pač priteče iz nosu ...

Ostali ne lenarijo. Po skupinah imajo delavnice v centru, popoldne pa odhajajo še na tukajšnje podružnice Seteko in Cristo Rei. Ker jih je toliko, me res ne pogrešajo, pa še kosilo in večerjo lahko pripravljajo ... zvečer se posedemo okrog drevesa na dvorišču in pametujemo o vsem mogočem. V glavnem o vti-sih enomesečnega prostovoljstva ali pa obujamo spomine preteklih tednov.

Roni je pred časom pisal iz Benguele Tanji v Kakuako glede sadik bananovcev, če se tukaj dobijo. Tanja je seveda narobe prebrala, da bi Roni rad sadike od bankovcev! In nato smo ugibali, kdo je prebolel malarijo ...

Dopoldne me je Fonzi povabil po nakupih za današnje zaključno kosilo. Pot nas je vodila na tržnico. In to ne na katerokoli. Šli smo na obalo, ker so ribe ... Komaj sem preživel vse vonjave in se blede zelen vrnil v zavetje centra. A se mi zdi, da vonjave že silijo čez ograjo ... Sestre HMP danes praznujejo svoj dan, saj je to datum ustanovitve njihovega Inštituta. Torej se praznovanje nadaljuje ...

Tako, tudi sam sem pri koncu tega zapisa in s tem tudi oglašanja iz Angole. Jutri odhajamo domov. Bilo je lepo, preveč, da bi mogel takoj strniti vse vtise in doživetja, a baterije so polne ...

Renato pravi ...

Živeli smo z vami, molili smo z vami in vas pogrešali ... Kmalu se vidimo.

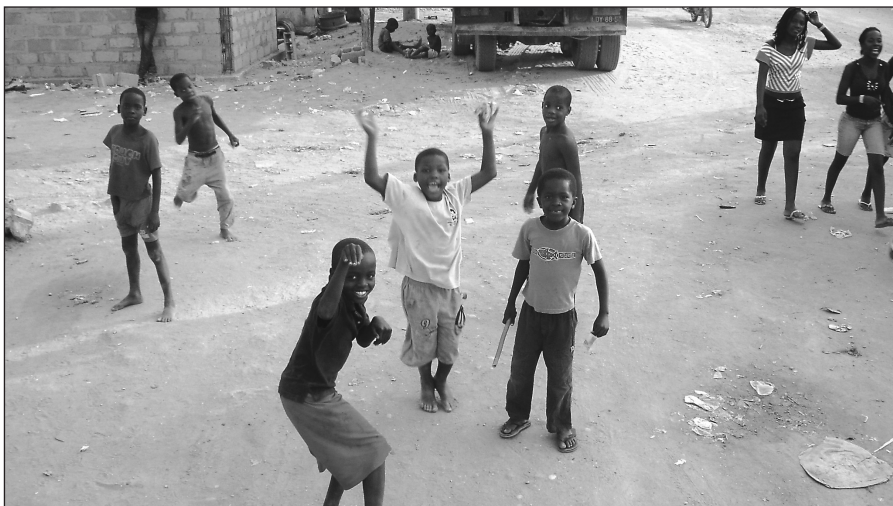
Anonimni pravi ...

Pridružujem se besedam Renata: pogrešali vas bomo, srečno pot domov.

Nona - Kristinina babica + Pedro

Svežina angolske Cerkve se izraža tudi v plesu

Prihodnje leto se zopet srečamo

Prekletstvo virov

Angola – prehod ali udobna negibnost?

Po številnih pozivih je predsednik José Eduardo Dos Santos obljubil volitve za leto 2008 (zadnje so bile leta 1992). Bodo tokrat uspele? Mnogi v to dvomijo. Elita na oblasti, ki razpolaga skoraj z vsemi viri, se ne misli kar tako umakniti. Zahod, žejen angolske nafte, si zatiska oči. Ob spretnem retoričnem manevriranju o preglednosti javnih financ in napredovanju demokratičnih načel je bilo storjenega bore malo o katastrofalnem prepadu med revnimi in bogatimi.

Sliši se, da je Angola v fazi tranzicije in da se kronično nedelovanje državnih struktur končno poslavlja. Dejansko pa je ravno obratno: vse kaže na to, da tradicionalna politična oblast, z nazivom »upraviteljica nereda«, namenja svoj položaj za ohranitev moči in obogatitev. Bogati lahko igrajo z najboljšimi kartami. Izstopajo dražitev nafte v vrtoglave višine in preprosta lastna določitev pogojev in s tem zaslužek od prodaje. Če so do včeraj bile pripravljene jamčiti in upravljati s koncesionarji le zahodne banke, kot na primer Standard Bank, sedaj prihaja tudi Export and Import Bank od China (Eximbank), odločena odrezati si pri teh poslih lasten delež. Samo v letu 2005 je ta kitajska kreditna institucija vložila 2 milijardi dolarjev v državne projekte. Med Luando in Pekingom je sklenjen sporazum: za prodajo nafte in naftnih derivatov bodo kitajske korporacije gradile infrastrukturo, seveda za državljanke brez posebnih ugodnosti, saj je le 30% del namenjeno lokalnim podjetjem.

Kot tretja proizvajalka nafte v Afriki (1,45 milijonov sodčkov na dan; za leto 2008 načrtujejo 2 milijona), je Angola država z rekordno ekonomsko rastjo (+18%), obenem pa je med najrevnejšimi državami na svetu. Prihodki se po vladnih bilancah vrtijo med 7 in 8 milijardami dolarjev na leto (samo naftni sektor proizvede 4-5 milijard), a vse ponikne v žepe maloštevilnih izbrancev. Leta 2005 ni bilo sklenjenega nobenega sporazuma s Svetovnim denarnim skladom ali Konferenco držav donatork: načrte za razvoj dežele z velikanskimi možnostmi spodbija korupcija peščice bogatih. Letos je Luanda prosila Sklad za odplačilo lastnega zunanjega dolga (10 milijard dolarjev), ne pa tudi novih posojil. Seveda bi bilo to malenkost v primerjavi z denarjem, ki so ga pripravljene prispevati Kitajska in druge mednarodne institucije. Veriga evropskih bank pod vodstvom francoske Calyom, pripravlja posojilo v vrednosti 2,25 milijard dolarjev za državno naftno družbo Sonangol, da bo le-ta lahko odplačala trenutne dolgove in 800 milijonov, ki so izginili neznano kam.

Angola je tudi 4 ali 5 svetovna proizvajalka diamantov. Tudi ta sektor je prikrajšan v pravnih in vseh drugih pravilih. Delo v rudnikih je »prisiljeno« z maltretiranjem delavcev. A vseeno je kljub pregonu tihotapljenja in izgonu tujcev, vpletenih v te posle (127.000 od aprila 2004 do februarja 2005), proizvodnja narasla in dosegla kar 900 milijonov na leto.

Država brez državljanov

Kot večina držav proizvajalk nafte, tudi Angola ponuja paradoksalno podobo: naraščajoče izkoriščanje naravnih virov (nafta, plin, minerali in les) spremlja dramatično pomanjkanje razvoja (lakota, podhranjenost, bolezni, otroška umrljivost, pomanjkanje zdravstvenih ustanov, slab šolski sistem, nepismenost med odraslimi ...). Ta paradoks je logičen: rast cen nafte slabi ekonomsko stanje in zatira proizvodnjo lokalnih produktov; nenaftni sektor proizvodnje razpada (saj naftna proizvodnja slabi druge ekonomske dejavnosti), divje računovodstvo pa naredi svoje. Obenem narašča povpraševanje po angolski nafti (saj je druge države, posebno Bližnji vzhod, proizvajajo manj), in to zadaja nov udarec lokalnim cenam.

To »prekletstvo virov« teži k večjemu izvozu kot notranji porabi. Prva slaba posledica tega je ustvarjanje države brez državljanov oz. nenormalnih odnosov med slednjima. Industrijski sektor, na primer, ki opravi kar 90% vsega izvoza in tudi 80% uvoza, daje zaposlitev samo 10.000 osebam!

Veliko je govora o »spreminjajočih se ekonomskih pogojih«, toda do teh ne bo prišlo, če se elita ne bo odločila za »spreminjanje« in se odpovedala svojemu totalnemu nadzoru nad izvozom in uvozom in privolitvi prostega trga.

Z besedo na dan, res je prišlo do nekaj sprememb. Preglednost računov se je izboljšala (čeprav bolj nad prihodki kot odhodki) z javno objavo bilanc naftnih družb, ki jih pripravljajo tuji svetovalci neodvisnih revizijskih družb. V letih 2003 in 2004 se korupcija sicer ni nič zmanjšala, začeli pa so se pomembni uradni vladni procesi za njeno odpravljanje. Julija 2004 je Angola popisala sporazum APRM (African Peer Review Mechanism, afiško spodbudo vrednotenja inter pares), ki jo je določila Afriška unija za spodbujanje politične stabilnosti, ekonomske rasti in razvoja. Vendar je vlada po dveh letih še daleč od zahtevane reforme.

Angola mora najprej končati »nevojno« stanje in odločno stopiti na pot »socialnega in civilnega miru«. Kljub rasti bruto domačega proizvoda, pozitivne bilance plačil v višini 4,5 milijard dolarjev (javni dolg znaša 41% BDP) in najnižje stopnje inflacije v zadnjih letih (18,5% v januarju po vladnih statistikah; 23,4% po The Economist intel-

ligence unit; leta 2000 je bila kar 325%) mora država nujno opustiti neodgovorno in korupcijsko ekonomsko poslovanje, poskrbeti za visok odstotek mladih, ki so podvrženi otroškim in navadnim boleznim, dopustiti normalno delovanje politične opozicije in sprejeti glas razvijajoče se civilne družbe. Če tranzicija kaj pomeni, potem pomeni pogumno zmanjšati nivo revščine, dopustiti razvoj neodvisnega privatnega sektorja in spremembo trenutnega političnega sistema v pluralno demokracijo.

Mnogo prošelj je naslovljenih na predsednika Dos Santosa: razorožitev civilnega prebivalstva (tretjina prebivalstva poseduje orožje); označiti minska polja (nihče ne ve natančnega števila; nekateri govorijo med 500.000 in 1 milijonom, drugi o 6 milijonih); napraviti konec izključitvi milijonov ubogih iz ekonomskega življenja, predvsem žensk; dati možnost državljanom, da svobodno izbere svojega voditelja in zakonito vlado (slednja od leta 1996 le-to ni); sprejeti ustavo, ki pravična za vse.

Predsednik in vlada seveda lahko nadaljujejo s svojim početjem in tako združujejo oblast in moč v svojih rokah, saj vesta, da je sicer nadaljevanje vojne nesmiselno, rast cen nafte pa omogoča njuno nadaljnje delovanje. Nestabilnost na Bližnjem vzhodu in nameni ZDA, da bi imele glavno besedo v Gvinejskem zalivu, pritiskajo Washington k vedno večji porabi afriške nafte. Dos Santos dobro ve, da bo vedno večje povpraševanje po angolski nafti s strani ZDA in drugih velikih porabnic prevladalo nad nacionalno varnostjo, pregledom javnih financ in spoštovanjem človekovih pravic.

V določenem smislu je Angola na zunaj močna država: regionalnih groženj je malo, notranja politična opozicija je oslabiljena (in pogosto razdeljena), zanemarljivi so mednarodni pritiski glede good governance, saj se trenutno omejujejo le na večjo preglednost javnih financ in ohranjanje javnega reda ter možnost vlaganja tujcev, prelagajoč spremembo političnega sistema na poznejši čas. Zahod želi angolsko nafto in sodelovanje s Kitajsko pri obnovi in izgradnji javne infrastrukture. Zato so odnosi med Washingtonom in Luando več kot odlični.

Luanda se zaveda, da so posredi tudi trgovanja s separatističnimi gibanji v Cabindi, kjer se nahaja največ nafte. Mpalabanda Cabinda Civic Association (MACC), združenje v boju za človekove pravice, je februarja sporočilo, da je dobilo vladni dokument z obljubo določene stopnje avtonomije za enklavo, sedaj pa se pritožuje, da vlada ne izpolnjuje danih obljub.

Stranke in volitve

Volitve, ki so bile predvidene v letu 2002, so bile že večkrat obljubljene in premeščene. Tudi aprila je bilo tako. »Leta 2008«, pravi predsednik. S pojasnilom: »Samo ko in če

bodo za to vzpostavljene primerne strukture.« Ljudi to ne navdušuje, temveč jih potiska v še večjo apatičnost. Spominjajo se dogodkov leta 1992, ko so predsedniške volitve zanetile nadaljevanje vojne.

MPLA očitno ne skrbi prisotnost 150 strank. Nedavno sprejet zakon dovoljuje vladi možnost izbire v financiranju predvolilnih aktivnosti neparlamentarnih strank. Dos Santos zna te fonde dobro izkoristiti v svojo korist. Z vrsto nenehnih sprememb v vladi uspeva zatirati morebitno nastajanje opozicije znotraj same vladajoče garniture. To pelje tako daleč, da je na primer general Fernando Miala drago plačal svojo popularnost. Pod obtožbo »načrtovanja prevrata« je izginil.

Stanka Unita naj bi končno uspela urediti razmere v lastnih vrstah in povezati svoje tri zgodovinske frakcije. Vseeno pa vodjo Isaiasa Samukuva obtožujejo diktatorskega vodenja stranke in neprimerne odstranitve možnih tekmecev. Druge parlamentarne stranke svojega programa nimajo izdelanega, pa tudi notranje so pomanjkljivo demokratično organizirane. Seveda sledi, da so njihovi parlamentarni predlogi in pobude ter nadzor nad delom vlade nezadostni. Novoustanovljene formacije pa rastejo predvsem iz želje, da bi lahko jedli iz državne sklade, ne pa da bi zastopali lastne interese in gojili pravo politiko. Tako bodo Dos Santos in MPLA ob nepredvidenih spremembah lahko še dolgo udobno in mirno sanjali.

Povzeto po: Steve Kibble, Maledette risorse, Angola – transizione o comodo immobilismo?, v: Nigrizia, luglio-agosto 2006, str. 10-13.

V.I.D.E.S

Volontariato Internazionale Donna Educazione Sviluppo

Projekt Angola

kontakt

vides.slovenija@gmail.com
031 736 214 (s. Metka)

“Dokler mi nije srce, moram
delati to, kar mislim, da zmorem:
pomagati tistim,
ki so manj srečni od mene.”

(Prostovoljec Sean Devereux 1964-1993)

“Kdor gleda na svet z otroškimi očmi,
bo razumel, kako ga lahko izboljša.”
(Avtor neznan)

Srce je tisto, ki daje,
roke samo predajajo.

(Afrika)

S. Zvonka Mikec, salezijanka, ki deluje kot misijonarka v Angoli, septembra 1996 obišče župnijo Št. Vid v Podjuni. V predavanju in pogovorih opisuje katastrofalne življenjske pogoje tamkajšnjih otrok in mladih. Sestre pomagajo z izobraževanjem in z vzgojo. Mladinska skupina se odloči: „Želimo pomagati!“ Mladi pripravijo misijonsko tombolo, bazar, predavanja, socialne akcije, da bi finančno podprli šolske centre v Cacuacu in Bengueli. Kmalu se je porodila ideja o prostovoljstvu in nato ideja o ustanovitvi društva InicativAngola. To je ne-

profitno združenje, ki želi prispevati k solidarnosti v smislu krščansko opredeljene odgovornosti posameznikov, skupin in ljudstev drug za drugega. Člani društva na svoj osebni način aktivno podpirajo delovanje društva InicativAngola z molitvijo, s spremljanjem dogodkov in življenja v Angoli ter delovanja don Boskovih sester, s spremljanjem razvoja društvenih projektov v misijonskih centrih, s pomočjo pri konkretnih akcijah na Koroškem, z obiskom prireditev društva, s pripovedovanjem o delovanju društva svojim prijateljem in znancem, z botrstvom ali finančnim darom.

InicativAngola

St. Primus / Št. Primož 65

A-9123 St. Primus / Št. Primož

office@angola.at | www.angola.at

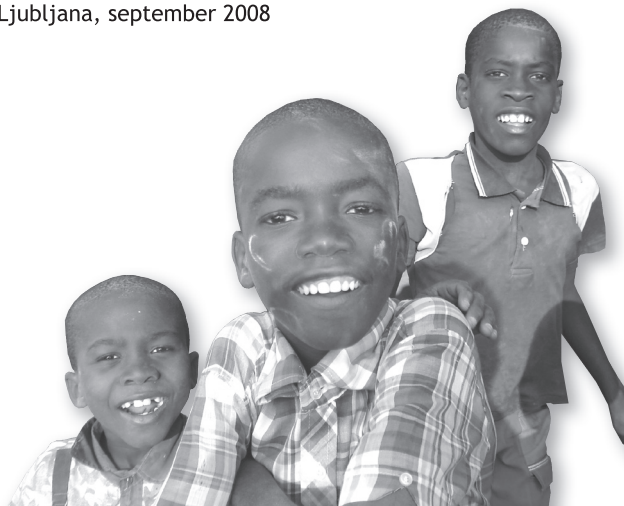

Marko Suhoveršnik sdb
Ljubezen v Bengueli
Mesec dni misijonskega prostovoljstva v Angoli

Fotografije: Hieronim Belak in Lavra Hanov

Založil: Salve d.o.o. Ljubljana
Tisk: Salve d.o.o. Ljubljana, september 2008

Prostovoljci z nekaterimi animatorji v Centru Lavra Vikunja v Bengueli

Na poti s podružnice Dom Bosco

"Pingvin" med črnici

Nasmejana Kristina

"Postavni" Hieronim

S sestrami na izletu v Cubalu

Pri delavnicah

"Obkoljena" Lavra

Morro dos Dois Irmãos (Caimbambo), na poti v Cubal

Po delavnici v Quatro do Abril

Prizor iz zidanih kolib

Spust v barakarsko predmestje Benguele

Kdo bo dvignil višje?

Veselite pri delavnicah

Ponosni na svoje umetnine

S slovarjem v roki gre lažje ...

V skupnosti Don Boskovih salezijancev v Bengueli

Z Marianno, Carlom, Alessandrom, Francesco in Lauro, prostovoljci iz Italije

